TÖB-DER

YILGINLIK VE TESLİMİYET YOK

Demokratik Mücadelemiz Sürecektir

- ÜYEMİZ BATTAL ÖZ ÖLDÜRÜLDÜ.
- GENEL MERKEZ VE ŞUBELERİMİZ DEVLET GÜVENLİK MAHKEMESİ KARARIYLA ARANDI.
- ARAMALAR SONUNDA; KARAR DEFTERLERİ, BAZI EVRAKLAR VE LOKALLERİMİZDEKİ GAZETE, DERGİ VE KİTAPLAR «İNCELENMEK ÜZERE» GÖTÜRÜLDÜ.
- MALATYA VE SAMANDAĞ ŞUBE YÖNETİCİLERİ TUTUKLANDI.

- **Bartın Şubesi üyelerinden Mustafa Yılmaz, Hüseyin Akgül ve aynı bölgeden üç işçi asılsız bir ihbarla karakola götürüldü. Karakoldaki üsteğmen arkadaşlarımıza «TÖB-DER'e niçin üye olduklarını ve 141 - 142. maddeler hakkındaki düşüncelerini» sordu. Tehdit etti.**

başyazı

Egemen Sınıf İktidarı ve Egemen İdeoloji

Tarihte sınıflı toplum ortaya çıkalıdanberi egemen sınıflar karşıt sınıf üzerindeki baskı ve sömürüyü sürdürebilmek için kitleleri yanıltmak durumundadırlar. Çeşitli üretim biçimlerinde yanıltmanın biçimi de değişiktir. Ama hepsinde ortak olan yan düzene «meşruluk», «kabullenilebilirlik» kazandırmaktır. Bunun için egemen sınıf sözde «halk yararına bazı işler» yapar. Bu «bazı» işler egemen sınıfın ideolojisinin toplumda belirli bir dönemde hakim ideoloji, hakim sınıfın ideolojisidir.»

Halk «yararına» sözde bazı işler yapmakta sömürü ve baskı düzeninin ayakta durmasına yetmez. Egemen sınıf aracılarla kendini halk yığınlarında soyutlar. Böylece gerçek sömürü ve baskı mekanizması kitlelerin gözünden kaçırılmış olur.

Toplumlar bir üretim biçiminden diğerine geçtikçe toplumda egemen olan ideolojide değişecektir. Sömüren ve sömürülen sınıflar değişmiştir. Örneğin kapitalizm öncesi toprak düzenine dayalı tarım toplumunda egemen ideoloji dine dayalıdır. Padişah ya da Kral tanrının yer yüzündeki temsilcisidir. Eğer toplumda işler «yolunda» gitmiyorsa bunun sorumlusu kral ya da padişah değildir, ya ezilen sınıflar tanrı buyruğuna gereği gibi itaat etmemişler, ya da kralın, padişahın, etrafını saranlar idareciler, Sipahiler, Senyörler, Bürokratlar v.s. kötüdür. Onlar işlerini iyi yapsalar Tanrı ve Kral buyruğuna uysalar işler yolunda gidecektir. Böylece kitleler yanıltılmakta sömürü ve baskı düzeni ayakta tutulabilmektedir.

Burjuva düzeninde egemen ideoloji kapitalist sınıfın ideolojisidir. Egemen sınıf diğer bütün öteki sınıflı toplumlarda olduğu gibi halk yararına bazı işler yapar şüphesiz, ama kitleleri yanıltma araçları değişiktir. Burjuvazi egemenliğini sürdürebilmek için kitlelerden kendini soyutlamak durumundadır. İlk başta devlet, sınıflar üstü bir kuruluşmuş gibi gösterilir.

lemlerini, isteklerini, «gerçekleştirmeye» yönelmişlerdir. Araya birde hükümetler girer. Sömürü düzeninin işleyişine karşı tehlikelerin olmadığı dönemlerde normal «parlamenter demokratik» düzen geçerlidir. Ezilen ve sömürülen sınıflar siyasal parti ve onların kurduğu hükümetlerle karşı karşıya getirilir. Egemen sınıf bunların gerisine gizlenmiştir.

Kitleler uyanmadıkça aradaki organik bağı kavrıyamazlar. Aradaki bağların gerçek niteliğini kavramak kitlelerin bilinç düzeyine bağlıdır. Bu kitlelerin toplumdaki yerini ve gücünün bilincinde olup olmadığına göre değişir. Parlamenter demokratik rejimdeki yanıltmada şu temel olgu esastır: Kanunlar iyi uygulansa, devlet mekanizması iyi işlese, memur görevini iyi yapsa rüşvet olmasa, kayırmalar önlenebilse herkes iyi çalışsa düzen «iyi» olur.

Burjuvazi tüm devlet mekanizmasını kontrolu altında tuttuğu için sadece siyasal parti ve hükümetlerin gerisine gizlenmekle yetinmez. Kendi ideolojisini egemen kılmak için bir sürü olanağa sahiptir Basın, radyo, televizyon, okullar, üniversiteler, dernekler, reklamlar, kimsesiz çocukları giydirme cemiyetleri v.s. gibi, bunların hepsi harekete geçirilmiştir. Bütün bu araçlarla egemen ideoloji her gün yeniden üretilmektedir. Bu alanda en belirgin silâhlardan biri de din ve mezhep farklarını, etnik farklılıkları kullanmaktır. Bu sonuncu olgu genellikle az gelişmiş ülkelerde pek sık baş vurulan bir yöntemdir.

Parlementer oyunlar çıkmaza girebilir. Durum sıkışıp bunalım yoğunlaşınca bir ikinci yol denenir. Egemen sınıflar yeni bir formül ortaya atarlar. «Bonapartist» girişimlerle egemenliği sürdürmek denemesidir bu. Bir adam çıkar ortaya, büyük bir lider olur. Sanki gökten inmiştir. Sözde egemen sınıflara da karşıdır. Bu formül tarihte Sosyal - Politik konjaktürün belirli aşamasında oldukça ender baş vurulan bir yoldur.

Sömürü düzeni tehlikeye düştüğü, sıkıştığı bunalım dönemlerinde en çok baş vurulan yöntem açık faşizm uygulamasıdır. Ülke «çıkarlarının» başka türlü korunamadığı için bu yola gidildiği yayılmaya çalışılır. Bütün bunların gerisinde egemen sınıflar vardır.

Önemli olan şu ya da bu siyasal partinin hükümet olması değildir. İktidarda olan kimdir, gerçek sorun buradadır. Nitekim iktidar olmak için hükümet olmak her zaman gerekli değildir.

Buradan giderek egemen sınıfların her şeye «kâdir» olduğu gibi «Kaderci» bir görüşe saplanmak ilk başta egemen ideolojinin etki alanı dışına çıkılamadığı anlamına gelir. Ezilen, sömürülen kitleler verdikleri mücadeleler sonucu bu mekanizmayı kavrayacaklardır. Egemen sınıf nedir. Siyasal partiler kimin partileridir, Devlet ve Hükümet nedir. Ne değildir, neye yarar, nasıl işler? O halde bu sorulara cevap arıyan ezilen sınıflar giderek kendi siyasal örgütlerini oluşturacaklardır. Böylece kitlelerin egemen ideolojinin dışına çıkmasının koşulları yaratılacaktır. Ezilen sınıf ve tabakalar Karagöz oyununda Hacıvatla, Karagözü oynatan elin kimin eli olduğunu, oyunun neden oynandığını anlama yoluna gireceklerdir. Bu önemli bir aşamadır.

Burjuvazinin hizmetindeki siyasal partilerin, onların aracılığıyla kurulan hükümetlerin son analizde birer araç olduğu, perdeye aksayanın gölge, onu oynatan el; o elin kimin eli olduğu anlaşılacaktır birgün.

Yurdumuzda yukarıda söylemeye çalışılanlara en taze örnek 12 Mart uygulamasıdır. Yeni oyunlara karşı uyanık olmak, tezgahlanan oyunları bir bir açığa çıkarmak tüm ilerici, gerçek demokratik güçlere düşen en acil görevdir. Bu karanlıktan aydınlığa çıkmanın temel koşuludur

BATTAL ÖZ ÖLDÜRÜLDÜ

Turgutlu'nun Ahmetli Bucağı İlkokulu Öğretmeni Battal Öz, aynı okulun fanatik sağcı öğretmenlerinden İbrahim Başaran eliyle öldürüldü. «Kız kardeşini okula göndererek günaha girdiği için» annesini de öldüren katil, cinayeti dini inançları nedeniyle işlediğini söyledi. Derviş Vahdeti gibi.

TÖB—DER inançlı bir üyesini yitirdi. TÖS'ten bu yana demokratik kavgada yerini alan bir üyesini.

Battal Öz 1937 yılında Eşme'de doğdu. İlk öğrenimnii Eşme'de yaptı. İvriz Köy Enstitüsü ve Savaştepe İlköğretmen okulla rında yatılı okuyup öğretmen oldu.

18 yıllık meslektaşımız halkın, öğrenci lerinin ve meslektaşlarının elleri üstünde toprağa verildi.

Örgütümüz Battal'ın yaslı ailesine beş bin liralık yardım yaptı. Ayrıca T.C. ZİRAAT BANKASI AHMETLİ ŞUBESİ (Turgut lu) 630/1394 nolu hesabla yardım kampanyası açtı. Üyelerimizin bu yardıma katılacak larını umarız.

Başımız sağ olsun,

«Kimmiş ölen
Dipdiriyim yüreğimin izniyle»

HÜKÜMET... KEBAN... V. S.

22 Ocak - 8 Şubat günleri Keban TÖB-DER levhasına saldırıldı. TÖB-DER Başkanı mülki amirliğe başvurarak TÖB - DER binasının ve öğretmenlerin can güvenliğinin sağlanmasını istedi.

11 Şubat günü MC Partileri ve Ülkü Ocaklılar Keban Kaymakamlığına başvurarak Nesrin Ercan adlı Felsefe öğretmeninin Kebanı terketmesini istediler. Kaymakamlığa gelen lise müdürüne bir Kebanlı kaymakamlıkta ve kaymakamın yanında «Şunu bunu bilmem, Nesrin üç gün içinde Keban'ı terkedecek yoksa liseyi basacağız.» dedi.

15 Şubat günü öğretmen N. Sahir Güner döğüldü. Öğretmen Nesrin Ercan'ın evi ve TÖB - DER binası tahrip edildi. Olaya müdahale eden Sait Bilgin adlı işçi LİNÇ edilircesine döğüldü. Tüm emniyet yetkilileri ve polislerin gözü önünde meydana gelen bu olaylar hakkında hiç bir işlem yapılmadı.

18 Şubat günü ilkokul öğretmeni N. Sahir Güner, Felsefe Öğretmeni Nesrin Ercan, Matematik Öğretmenleri Mustafa Beydoğan ve İsmet Yarar ve Gülen adlı lise öğretmenleri can güvenliklerinin kalmadıkları gerekçesiyle kasabayı terk ettiler.

İFTİRA SALGINI

Avukat Halit ÇELENK

Satılmış kalemleri ve rotatifleriyle geldiler. Gizli ödenekleriyle, yetiştirilmiş ajanlarıyle geldiler. Planlı Amerika seyahatlarında şartlanmış kafalarıyle, sömürgen sınıfların emrine verdikleri beyinleriyle geldiler. Maksatlı haber yapımcısı ajanslarıyle geldiler. Gün ışırken yurdun dört yanına iftira dolu varakparelerini ulaştıran motorlu araçlarıyle geldiler. Satılmış propogandacılarıyle, beyinleri yıkanmış, silahlı, zincirli, sopalı kiralık adamlarıyle geldiler.

Yalan gerçektir, kara aktır dediler. Eşitsizlik eşitliktir, kıble kuzeydedir dediler. Kölelik özgürlüktür, uyduluk bağımsızlıktır dediler. Kötülük iyiliktir, nefret sevgidir dediler. Zulüm merhamettir, şiddet şevkattir dediler. Bölücülük birliktir, bencillik digergâmlıktır dediler. Cehalet bilgeliktir, sapıklık doğruluktur dediler. Ahlaksızlık ahlaktır, işkence yurtseverliktir dediler. Çirkin güzeldir, namussuzluk erdemdir dediler. Baykuş bülbüldür, diken sümbüldür dediler.

Faşist saldırılar, tertipler «Milli şuurun şahlanışıdır» dediler. Yabancı radyoların olağan yorumlarına «TKP'nin öğretmenlere talimatıdır» dediler. Önceden kararlaştırılıp yapılan toplantılara, sonradan yapılan radyo yorumlarını «talimat» olarak gösterdiler. Faşizm; kanlı elleri, akıl hocaları, para babaları, silahları, zincirleri ve sopaları ile kol gezerken «faşist yok, komünist var» dediler. Tahrik ettikleri saldırganlara «Milli şuur»dur dediler. İhanet yurtseverliktir, yurt sorunları «siyaset»tir dediler. Yurtsever öğretmene hain, TÖB—DER'e «ihanet şebekesi», bir parti uydusudur dediler.

Yasal toplantıları bastılar, binaları yaktılar, esnaf dükkanlarını yağma ettiler. Adam öldürdüler, yaraladılar; yaralıları tedavi eden doktor muayenehanelerine, yaralılara ilaç veren eczanelere, vilayet binalarına, kaymakamlara saldırdılar. Hükümet binalarını, parti binalarını tahrip ettiler. Alevi-Sünni ayrımı yaparak Alevi binalarını yağma ettiler.

«Dünya komünistleri bayrak yapıyor, komünist öğretmenler de bayram toplantıları yapacak, camileri, minareleri yıkacaklar» uydurma sloganlarıyle ve paralarla bilinçsiz kişileri cihada çağırdılar.

Yazdılar, söylediler, bağırdılar. Safsatanın bilimini yaptılar, gerçekler dile getirilince, doğrular gün ışığına çıkınca daha da hırçınlaştılar.

Yalan söylediler.

Daha çok yalan söylediler.

O kadar yalan söylediler ki, doğruya, gerçeğe yer kalmadı dillerinde.
Umutsuzluğa dönüştü umutları.

Yurtsever öğretmen; halkının yanında, yüreğinde halk ve yurt sevgisi, kendinden ve hakkından emin, yolunda yürüyor.

Davasına inanmış, kendini yurduna adamış, güvenli adımlarla yürüyor.

Ne gam! Gün ışıyacak her şeye rağmen.

Tarihsel gelişim öğretmenden ve halkından yana.

BELGE... BELGE... BELGE...

Bu mektup Malatya'dan yazılmıştır. Olayların iç yüzünü açıklaması yönünden oldukça ilginç bir belgedir. Gerekirse yazanı ve mektubun alıcısını açıklamaya hazırız.

Malatya'dan sevgiler, saygılar.

Bir spiker gibi hitap ediyorum. Çünkü Malatya şehri 16.2.1975 te bir top sahasına döndü. Sizler de duydunuz mutlaka. Ama gazete ve radyolar tam doğrusunu söylemiyor. Ben söylüyeyim. Cumartesi olaylar olmuştur. Ben şehirde yoktum. Pazar günü ben de gittim. TÖB—DER komünist öğretmenler derneği yürüyüş yapacaktı. Müslüman Malatya halkı bunu önlemeye kalktı. Bu maksatla bütün kasaba ve köylerden halk yollara dökülmüştü. Palu'dan bile gelenler vardı. Lege leg komüste bukiyin (Komünistlere ölüm) Müslüman Türkiye, Milliyetçi Türkiye... Komunist Ecevit.. Dinsizlere ölüm günüydü. Devrim ve ihtilâl nasıl oluyordu işte gördüm. Solcu valiye vurdular. Polis bize taraf çıktı. Malatya'lı milletvekili Hamido adında biri var. Millete hitap etti. Vali kendisinin yanındaydı. «Arkadaşlar, vali beye karışmayın diyor, anlamaması için de kürtçe Lege lege (Vurun, vurun) diyordu. Vali tekbir getiriyordu. Halk hücum edince arabaya zor binip kaçtı. Kurnaz Hamido valiye oyun oynamıştı. TÖB—DER C.H.P. İl Merkezi, solcu bayiî ve çalışma yerleri tahrip edildi. Polisler artık seslerini bile çıkaramıyorlardı. Çünkü bizimkiler 30.000 den fazlaydı. İhtiyar, genç 30.000 kişi hep bir ağızdan «Komünistlere ölüm, lâ ilâhe illallah Muhammeden resüllullah» diye bağırdı. Şarahaneler ve fuhuş yapılan oteller kırılıp döküldü. Taş, demir ve sopa yağmuruna tutuldu. Hemen hemen tabanca taşımak serbest olmuştu. Ana baba günüydü. Komünistler 12 polisi vurdular. 4 komünist çarşı ortasında linç edilerek öldürüldü. 20-30 yaralı var. Ama bizden ölü yok. Bizimkilere hiçbirşey olmadı denilebilir. Bu millet ölmez ve ölmez. Akla hayale gelmeyen şeyler sopalarla yapıldı. Her taraf mahşer gibiydi. Emniyet müdürü askeriyeden yardım istedi. 500 asker olayları dipçikle bastırabildi. Ayrıca büyük komutanlar hoporlerle halka çok yalvarıyordu. Ayrıca pazar günü Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Yiğit ve İçişleri Bakanı geldiler. Olaylar yatıştırıldı. Olan oldu, bitti.

Şimdi bana gelince. Hiçbir kederim yok. Olaylara adımız tabiîki karışmaz. Çocuk değilim. Sakın ha kardeşim, bana yazarsan siyasî laf mektupta geçmesin. Bana çok ceza verirler. Malatya'da okullar üç gün bile tatil edildi. Mektubunuzu aldım. Kaybettiğim tüm para yirmi lira idi.

Annene selam eder ellerinden öperim. Cahit, Recep, Ali, Seydi ve bütün müslüman kardeşlerimizin selamı var. Cevap beklerim.

Komandolar adına hoşça kalınız derim.

Akçadağ İlköğretmen Okulu Öğrencisi

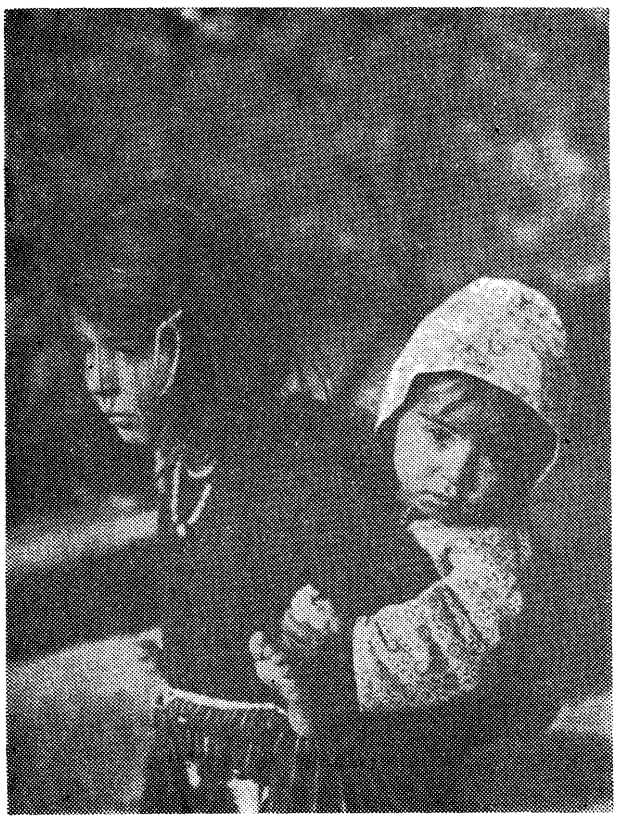

Yiyin Efendiler...

21 - MART - 1975 CUMA GECESİ
İLKBAHAR BALOSU

MENÜ :

Balık karidesli «Jean Piere»

Filet - Mignon «COLOMBO»
Mantar souce
Brüksel lahanası sotè
Pommes Carcasonne

Salàt «Annabelle»
Golf Dressing

Kestaneli tatlı
Meyve
Kahve

Saat : 24.00 te Special çorba

REZERVASYON : Ankara Golf Kulübü
Tel : 162945 - 163384

AZ GELİŞMİŞLİĞİN GELİŞMESİ : III

V

«KORUYUCU» POLİTİKALARIN ÇELİŞKİSİ

Dr. Fikret BAŞKAYA

Geri kalmış ülkelerde uygulanan ekonomi politikaları bir taraftan gelişmiş kapitalist ülkelerden gelen tüketim mallarına karşı gümrük duvarları oluşturur, çeşitli kısıtlamalar getirirken, iç üretimi teşvik edici tedbirleri de beraberinde getiriyordu. Bu çelişkili politikada en büyük yararı sağlayan uluslarüstü şirketler olmuştur. Holdingler bünyesinde kurulan firmalar aracılığıyla uluslarüstü şirketler çok daha iyi koşullarda iç pazara yönelik üretimi gerçekleştirmişlerdir.

Aslında sözü edilen koruyucu gümrük politikaları sadece malın son şeklini, kullanılabilir şeklini hedef almış fakat aynı tüketim malının çeşitli alt aşamalarındaki ithaline karşı herhangi bir kısıtlama getirmediği gibi bununla çelişen politikalar getirmiştir.

Diğer taraftan teşvik tedbirleri; ekipman ithaline vergi muafiyeti, sübvansiyon, farklı kambiyo, kredi kolaylıkları, düşük faiz politikaları paranın gerçek değerinin üstünde bulunması gibi (sürekli enflasyonist temayül nedeniyle), tedbirler koruyucu politikaların tersi sonuçlar verecek biçimde uygulanmıştır.

Koruyucu tedbirler söz konusu malların iç pazar fiyatlarını aşırı ölçülerde yükseltirken, teşvik tedbirleri de aynı malların içerde üretimini son derece kârlı hâle getirmiştir. Buradaki kârlılık kapitalist açısındandır.

Bu koşullarda uluslarüstü dev şirketler geri kalmış ülkelerde ortaklar bularak, yerli tasarrufları değerlendirerek, holdingler, paravan şirketler aracılığıyla bu ülkelerde «milli sanayiinin» gelişmesine katkıda bulunur olmuşlardır. Fabrikalar «anahtar teslimi» uluslarüstü şirketlerden sağlanırken, üretilen malın en önemli parçaları, ara malları, ham maddelerinde ithaliyle «milli sanayiler» faaliyete geçirilmektedir.

Yukardan beri sözünü ettiğimiz politikalar, uluslarüstü şirketlerle «milli girişimcilerin» ortaklığı, bağımlılığı eskisinden daha kökü temelleri üzerine oturtarak üretimin gayri milli karekterini kuvvetlendirmemektedir. Bütün bunlara ek olarak çeşitli yasalar kâr transferini de garantiye almıştır. Uluslarüstü tekeller geri kalmış ülkelerde iç pazara dönük kârlı girişimlerde bulunurlarken taşıt masraflarından da tasarruf sağlıyorlar. 1950'lerden beri Lâtin Amerikada yabancı sermaye yatırımlarının % 50 sini iç pazara dönük sanayi tüketim malları üretimine gittiği bilinmektedir.

Sanayi kesimindeki yüksek kârlılık oranları «milli girişimcileri» dünya tekelleriyle ortaklıklar kurma ve iç pazarın tüketim ihtiyacını karşılama yarışına soktu.

«Milli» ve yabancı kapitalistlerin giderek daha fazla sanayi dalına rağbet etmelerinin bir diğer nedeni de ham madde fiyatlarının dünya pazarlarında sürekli olarak düşmesi, değişim hadlerinin aleyhte bir seyir takibetmesiyle ilgilidir.

«Milli» sermaye ile tekellerin oluşturduğu müşterek teşebbüsler (Joint Ventures), holdingler, tekellerin mali ve teknik kontrolları altında olmakla birlikte bunlara yerli isimler verilerek bazı küçük burjuva kesimlerinin muhalefeti önlenmek istenmektedir.

Holdinglerin ve paravan şirketlerin tekellerin kontrolunda oluşu, sermayenin bu sonuncular tarafından karşılandığı anlamına gelmez. Genel kanının aksine yabancı sermaye girişi son derece azdır. Kontrol kredi ve teknoloji yoluyla yapılmaktadır. Bu konuda Birleşik Amerika Ticaret Bakanlığının verdiği rakamlar aydınlatıcıdır. «1961 yılında dışardaki yatırımlarımızın toplamı 8.217.000.000.— dolardır. Bunun % 15'i 1.249.000.000.— u Birleşik Devletlerce karşılanmıştır. Geri kalan kısım yerli tasarrufların kanalize edilmesi, kârların yeniden yatırılması ve amortismanlar teşkil etmektedir. Ayni yıl Lâtin Amerikadaki kaynaklarımızın toplamı 1.781.000.000.— dolardı. Bunun 110.000.000 dolarını Birleşik Devletlerden gelen fonlar teşkil eder, bu da toplamın % 6 sıdır. Dışarda elde ettiğimiz (Latin Amerika) fonlar ise 186.000.000.— dolardır. Bu da Birleşik Devletlerden gelen miktara oranla çok önemli bir miktardır. Geri kalan ise adet olduğu üzere mahalli kârlar ve amortismanlardan oluşmaktadır. (1) Birleşik Devletler Ticaret Bakanlığının verdiği rakamlara bakarak elde edilen kârların büyük ölçüde geri kalmış ülkelerde yeniden yatırıldığı akla gelebilir. Pierre Jalée'nin verdiği rakamlar durumun öyle olmadığını kanıtlıyor. «1964 - 1970 döneminde yabancı sermaye kârlarının sadece % 13'ü geri kalmış ülkelerde yeniden yatırıma gitmiştir. (2)

Yabancı sermayenin dümen suyundaki yerli sermayenin iç sanayi tüketim mallarına yönelik faaliyet göstermesi bu ekonomilere, giderek bağımsız kalkınma yollarını tamamen kapatmaktadır.

---

(1) Survey of Current Business September 1972.
(2) L'aide et le monvement de capitaux

Geri kalmış ülkeler kendine dönük, iç dinamiği bulunan bağımsız bir büyüme yerine, ki bu kalkınmanın temel koşuludur. Metropollerce, onların çıkarları doğrultusunda, geniş halk kitlelerinin zararına çarpık bir büyümeye itilmektedir. Söz konusu «kalkınma» verilen rakamların bolluğuna rağmen büyük halk yığınlarının sistemin dışına itilmesi (marjinalleşmesi) sonucunu doğurmaktadır.

«Sanayileşmeyle» birlikte gelişmiş ve azgelişmiş ülkeler arasındaki fert başına düşen milli gelir farkları büyümektedir. «1960 — 1968 döneminde gelişmiş sanayi ülkelerinden fert başına milli gelir payı % 34.1 oranında artarken ayni oran geri kalmış ülkelerde sadece % 22 dir. Bu da aradaki farkı % 10 artırmıştır. (1) İlerde görüleceği gibi geri kalmış ülkelerdeki büyümeden sadece belirli azınlığın faydalandığı da hatırlanmalıdır.

Nitekim Celso Furtado şöyle diyor: «Kalkınmanın hızlanması bazı bölgelerde geniş kitlelerin yaşama seviyelerinde mutlak bir düşmeye da yol açtı. 1940-1950'lerde Meksikada, son on yılda Brezilyada olduğu gibi» (2)

Sözü edilen konteks içinde, bir taraftan uygulanan koruyucu ve tahdit edici politikalar, diğer taraftan «modern» kesimde behemehal tatmin edilmesi gereken bir talebin bulunması, yüksek üretim maliyetine rağmen kâr oranlarını da çok yüksek seviyede tutabiliyor.

Pazarın kısıtlı olması ise kurulan ünitelerin kapitalist verimlilik gereklerine uygun olmayan boyutlarda, küçük üniteler halinde faaliyet göstermesi sonucunu doğuruyor. Bu küçük boyutta bile olsa, üretim üniteleri pazar yeri oldukça, düşük kapasiteyle çalışmak zorunda kalarak geniş halk yığınlarının ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik alanlara gitmesi gereken kaynaklar israf edilmiş oluyor.

Tekrar etmek gerekirse esas israf hiç şüphe yok üretimin kapitalist rasyonellik ölçülerine göre yürütülememesi değil, fakat bizzat bu malların üretilmiş olmasıdır.

VI
İKTİSADİ BÜYÜME BAĞIMLILIĞI KUVVETLENDİRİYOR :

Kapitalist dünya sisteminin ÇEVREsiyle «Azgelişmiş ülkeler» MERKEZi «Gelişmiş kaplitalist ülkeler» arasındaki tâ baştan beri kurulan bağımlılık, egemenlik, sömürü ilişkileri son dönemde yeni biçimler aldı. Bağımlılık ilişkilerinin ekonomik olmayan yanları; politik, ideolojik ve kültürel yönleri de bağımlılık mekanizmasının anlaşılması bakımından büyük önem taşır. Burada bu konuya girmiyeceğiz. Her ne kadar bütün dönemlerde görülen bağımlılık yerli egemen sınıflar aracılığıyla yürütülmekteyse de, egemen sınıfların gerisinde; tüketim modeliyle, ideolojisi ve kültürüyle yerli egemen sınıflara destek olan bir kitlenin de önemini gözden uzak tutmamak gerekir.

MERKEZin ÇEVRE üzerindeki egemenliği, sömürü ilişkileri iki temel sonucu doğuruyor: 1 — Geri kalmış ülkelerde yeniden üretime gitmesi gereken fazla ürünün MERKEZe kaçması; 2 — Söz konusu egemenlik, üretim altyapılarını, ilişkilerini bozarak gerçek anlamda kalkınmayı ortadan kaldırması.

İşte batılı iktisatçıların azgelişmişliğin sebepleri olarak görmek istedikleri «görünüşler», yukarıdaki iki sonuçtan ileri gelmektedir. Örneğin şişkin bir hizmet sektörünün oluşumu, gecekonduların önemli bir fenomen olarak ortaya çıkması, kır kesiminde üretkenliğin düşük seviyelerde bulunması, işsizliğin devamlılığı ve giderek artması gibi.

İdeolojik ,politik ve kültürel bağımlılık dışında azgelişmiş ülkelerin günümüzdeki bağımlılığı kabaca üç bölümde incelenebilir. a) Ticarî, b) Malî, c) Teknolojik bağımlılık. Bu sonuncusu çağdaş bağımlılığın en önemli biçimini oluşturmaktaysa da ötekiler de önemlerini sürdürmektedir.

a) Ticarî Bağımlılık: Azgelişmiş ekonomilerin günümüzde sürüp giden ticari bağımlılığı tarihsel bir temele dayanır. Bu, uluslararası plândaki işbölümünün ürünüdür. Buna göre geri kalmış ülkeler ham madde ve tarım ürünlerinde ihtisaslaşma «doğasına» sahiptirler (Vocation agricule). Teorisyenler geri kalmış ülkelerin bundan kârlı çıkacağını, giderek gelişmiş ekonomilerin zararına bir durumun ortaya çıkacağını da söylemekten geri kalmamışlardır.

Gerçekte, geri kalmış ekonomiler bu ihtisaslaşmanın zararını gördükleri gibi Richardo'dan Clark'a kadar geliştirilen bu teoriler gelişmiş ülkelerin elinde bir sömürü aracı olmuştur.

Geri kalmış ülkelerde ithalâtı ikameye yönelik sanayilerin gelişmesiyle durum özünde hiçbir değişikliğe uğramamış, sanayileşmeyle birlikte ticari bağımlılık daha da önem kazanmıştır. Değişiklik, ticarî ilişkilerin özünde değil fakat biçimlerde olmaktadır.

«Endüstrinin» gelişmesine rağmen geri kalmış ülkeler ham madde ve tarım ürünleri ihracaatına geniş ölçüde muhtaçtırlar. Bu da sanayi üretiminin niteliğiyle ilgilidir. Fabrikalar, ara malları ve bazı hammaddelerin eşit olmayan değişim gereğince satınalınması ancak geleneksel ihraç maddelerinden elde edilen dövizlerle mümkün olmaktadır. Daha evvel değindiğimiz nedenlerle bu konudaki güçlükler: Ham madde fiyatlarının dünya pazarlarında düşük olması ve akışın giderek zorlaşması, sanayi üretim girdileri için aşırı fiyatlar ödeme zorunluluğu dış ticaret dengesinin sürekli olarak azgelişmiş ülkeler aleyhine bozulması sonucunu doğurmaktadır. (Petrol ihracaatcısı ülkelerin durumu burada istisna teşkil eder) Geri kalmış ülkelerin ihracaatlarının % 90'ını hâlâ ham maddeler teşkil ediyor. Son yıllarda bazı ülkelerin ihracat

---

(1) Angelos Angelepoulus; Tiers-Monde foce aux Pays sous-developpés. P.U.F.

(2) «Dépendance externe et theorie economique» l'homme et le Societe s. 61 no. 22.

:alemleri arasına emek ihracı da katılmış ve önem-
i bir döviz kaynağı olmuştur.

Eskiden kullanıma hazır otomobil ithal edilir-
:en, şimdi parçaları satın alınarak montaja tabi
utulmaktadır. Burada eskisinden daha da kötü
)ir durum ortaya çıkıyor. Nitekim eskiden otomo-
)il almaktaki serbesti de ortadan kalkmış oluyor.
Bunun iki pratik sonucu var: İlk başta otomobilin
)arçalarını satan ülke böylece istediği fiyat empo-
:e olasılığını elde ediyor. İkinci olarak ayni ülke
)unu politik baskı aracı olarak kullanabiliyor.

b) Malî Bağımlılık : Yeni sanayi ünitelerinin
:urulması daha çok malî olanaklar, döviz gerekti-
'irken, ham madde ihracaatının zorluklarla karşı-
aşması, değişim hadlerinin aleyhte gelişmesi, yeni
)rtaklıkların ortaya çıkması sonucunu doğuruyor.

Tekellerle, geri kalmış ülkeler burjuvazisi ara-
ında kurulan çeşitli ortaklıklar; holdingler, ÇEV-
RE kapitalistleri için çözüm olurken bu luslarüstü
'irmalara mallarını satacak olanakları dolayısıyla
dış pazarı genişletme olasılığı doğuruyor.

Böyle bir süreç geri kalmış ülke kapitalistle-
:inin uluslararası malî kredi kurumları karşısında-
:i aleyhte olan durumlarını da düzeltiyor. Neti-
:ede bütünleşilen dev firmalar krediler sağlıyarak,
ekipman ve ara malları sağlıyarak durumu lehe
çevirmiş oluyorlar. Azgelişmiş ülkelerin kapitalist-
lerinin kredi olanaklarıyla uluslarüstü şirketlerin
olanaklarından söz ederken, Brezilya'nın Ameri-
kan Büyükelçiliğini de yapmış iktisatcısı Roberto
Oliviera de Campos şöyle diyor: «Bilinen gerçektir
ki, doğada eşitsizlik hakimdir (!) kimisi akıllı,
kimi salak doğar (!) kimileri atlet doğar, kimileri
sakat (!). Dünya da büyük ve küçük firmalardan
kuruludur. Kimisi hayatlarının başında ölür, ki-
mileri sefil bir ömür sürüp yok olur. İnsanlığın ve
eşyanın doğasına bu temel eşitsizlik hakimdir (!)
Kredi mekanizması da farklı bir doğaya sahip ola-
maz. Yerli firmaların yabancı firmalarla ayni kredi
olanaklarına sahip olabileceklerini düşünmek eko-
nominin temel bilgilerinden bihaber olmanın sonu-
cu olabilir.» (1)

Brezilya'lı «teorisyenin» dediği gibi geri kal-
mış ülkelerde sanayinin gelişmesine paralel olarak
kredi mekanizması ve mali pazarlar da büyük te-
kellerin kontrolü altına girmiştir.

Tekellerin malî ve endüstriyel sermayeleri kont
rolları altında tutmaları geri kalmış ülkelerdeki ik-
tisadi büyümeyi geniş ölçüde etkilemektedir.

Yabancı hakim çevrelerin holdingler aracılı-
ğıyla yerli firmaların arkasına saklanarak yürüt-
tüğü bu sömürü mekanizması, «Milli nitelikler» do-
layısıyla devletleştirme eğilimlerine de set teşkil
ediyor. Bu biçimdeki ortaklıklara sadece özel ke-
sim değil, kamu kesimi de katılmaktadır.

Yukardaki malî bağımlılık dış yardımlarla da
destekleniyor. Dünya para sisteminin de MERKEZ-
CE yürütülmesi malî bağımlılığı bu yolla da pekiş-
tirmekte.

Brezilya bankalarındaki fonların yarısının ya-
bancı firmalara ait olması, 27 yatırım bankasından
17'sinin yabancılara ait bulunması malî bağımlılık
hakkında fikir verebilir.

**(1) Report of the Parliamentry Commission on In-
vestigations about Transactions between nation-
nal and foreign firms.**

TÖB—DER Genel Başkanlığına
Ankara

Gerçek demokrasi, emekci sınıf ve tabakaların örgütlenerek demokratik yöntemlerle yönetime gelmeleri ve grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma haklarını alma uğrunda verilen mücadelelerde TÖB—DER'le omuz omuza olduğumuzu bildirir, çağdışı, faşizan ve tek merkezden yürütüldüğü bilinen baskı ve saldırıları nefretle kınarız.

Kendimizi TÖB—DER'in ayrılmaz bir parçası olarak kabul ediyoruz.

TALEBLERİMİZ

— TÖB—DER'e yapılan faşist baskılara son, onun önerdiklerine evet.
— Yurt dışındaki işçi çocuklarına anadilde eğitim - öğretim.
— Yurt dışındaki çocuklara yurt gerçeklerine uygun eğitim - öğretim.
— Tüm öğretmenlere toplu sözleşmeli, grevli sendikal hak.
— Faşist kökenli yasalara son.

ATÖD YÖNETİM KURULU A.
BAŞKAN
İsmet YILDIRIM

YIKILMA SAKIN

Ataol BEHRAMOĞLU

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Kapatıldığın dört duvar arasında
Sağlıklı genç bir adam olarak

Neler gelmez ki insanın aklına
Sevinçli, özgür günlere dair
Kalmıştır yüzlerce yıl uzakta
Onunla ilk kez öpüştüğün şehir
Acı, zehir zemberek bir hüzün
Kalbinden gırtlağına doğru yükselir

Görüyorsun işte küçük adamları
Köhnemiş silâhlarıyla saldıran sana
Kimi tutsak düşmüş kendi dünyasına
Kimi düpedüz halk düşmanı
Diren öyleyse, diren, yılma
Yürüt daha bir ihatla kavganı

Babeuf'ü hatırla, Nâzım Hikmet'i
Bir umut ateşi gibi parlayan zindanlarda
Hatırla Danko'nun tutuşan kalbini
Karanlıkları yırtmak arzusuyla
Ve faşizme karşı, zulme, zorbalığa
Düşün acılar içinde vuruşan kardeşleri

Kötü şey uzakta olmak
Dostlarından, sevdiğin kadından
Yasaklanmak bütün yaşantılara
Seni tamamlayan, arındıran
Ama bir devrimciyi haklı kılan
Biraz da acılardır unutma

Yıkılma sakın geçerken günler
Yaralayarak gençliğini
Onurlu, güzel geleceklerin
Biziz habercileri düşün ki
Ve halkın bağrında bir inci gibi
Büyüyüp gelişmektedir zafer

Tokat Toplantısı

Senatör F. Hikmet İşmen'in Önergesi

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına;

Aşağıdaki sorularımın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için aracılığınızı rica ederim. Saygılarımla.

Türkiye her geçen gün dozu biraz daha artan bir biçimde gerici, laikliğe aykırı ve yasa dışı faşizan eylemlere sahne olmaktadır. Devletin varlığı hiçe sayılırcasına vahşice tertiplerle yasal haklarını kullanmak istiyenlerin üzerlerine terörist saldırganlar sürülüyor. Devletimizi yönetme görevini üzerine alanlar, hükümet yetkilileri bu eylemlerin arkasından geliyor adete seyirci kalıyor. Her çeşit kamu kesiminden yükselen şikayetler üzerine, imdat uyarıları üzerine gereği gibi zamanında tedbirler alınmadığı için kanlı sonuçlara varıyor.

6 Şubat 1975 günü C. Senatosunda Başbakanlık bütçesi üzerinde görüşürken 300 kadar komandonun dedikleri terörist eylemciler takviye olarak illerden illere gönderildiği haberini duyduğumuzu ihbar mahiyetinde kürsünden dile getirmiştik. Sayın Başbakandan kesin ve acil tedbirler aldırması için uyarmıştık. Ama genel anlamda cevaplarla yetindiği anlaşılıyor. Bu gün o haberin doğruluğu kanıtlanmış oluyor. TÖB-DER'in yasal ve izinli olarak çeşitli illerde uyguladığı faşizm ve pahalılığı protesto toplantıları yasa dışı, gerici ve çağdışı biçimde eylemlerle engellenmek istenmiş ve kanlı olaylara çapulculuğa varmıştır.

Bu yıllar boyu süren bir senaryodur. Ne zamanki demokratik hak ve özgürlükleri amaçlıyan bir miting, yürüyüş, düzenlense daima kışkırtılmış eli her çeşit silahlı kiralık katiller memleket severlerin üzerine saldırtılır sindirme, yıldırma politikası ardından hükümet kanlı olayları engelliyemez gerici parti konuşmacıları kamu oyuna yanlış yansıtma çabaları sürdürürler yasal ve izinli haklarını kullanmak istiyenleri suçlu göstermeye kalkışırlar.

Şimdi sayın Başbakandan öğrenmek istiyorum:

1 — TÖB—DER'in toplantıları yapılan illerde hükümet önceden gerekli tedbirler almışmıdır?

2 — Bazı illerde kanlı biçimde biten olaylar neden önlenmemiştir.

3 — Bu olaylarda ön planda saldıranların o illere yeni gelmiş gözü kapalı saldırganlar olduğu saptanmışmıdır?

4 — Bu yasa dışı, laik devlet ilkesini aykırı gerici saldırıları yönetenler kimlerdir?

5 — Halkımızı yasa dışı eylemlere iten, kardeşi kardeşe düşman etmeği amaçlıyan sağcı partilerin yöneticilerinin böylesine tertipleri neden hükümet tarafından engellenmemektedir?

BİR RAPOR

TÖB-DER Merkez Yürütme Kurulu Başkanlığına
Ankara

15-Şubat-1975 günü Yurtta düzenlediğimiz toplantılar sırasında çıkan olayların sonuçlarını yerinde izlemek üzere gittiğimiz Maraş, Gölbaşı, Elazığ, Malatya, Adıyaman'da olup bitenlere ilişkin raporumuz aşağıdadır. Saygıyla bilgilerinize sunarız. 26.2.1975

İlhan Alkan **Fevzi ÇİMEN**

20-Şubat-1975 Perşembe günü saat 17.50 de Adana'ya geldik.

Şubemizde yaptığımız incelemeye göre :

1 — Buradaki toplantımızda, toplantı öncesi yasal hazırlıklar eksiksiz olarak yerine getirilmiş.

2 — Kapalı salon toplantısı Adana İli'ne bağlı şubelerimizin çoğuna duyurulmuş. Köylere gidilmiş. Toplantının amacı köydeki üyelerimize anlatılmış. Toplantıya yaklaşık olarak üçbin kişi katılmış. Bunların yarıya yakın kısmının öğretmen geriye kalanların halktan kişiler olduğu bize bildirilmiştir.

3 — Toplantı hazırlığı sırasında şubemiz görevlileri Sıkıyönetimin toplantı iznini, buna ilişkin Sıkıyönetim Komutanlığı emrini üyelerimize duyurmuşlar. Toplantıyı söz konusu izin emrinin sınırları içinde düzenlediklerini herkese anlatmışlar. Ayrıca toplantı sırasında da bu emri toplantıyı izleyenlere okuyarak duyurmuşlar.

Konuşmalar toplantı salonundaki dinleyicilerce büyük bir ilgiyle izlenmiş.

Yerel yayın organları, TRT Adana Radyosu, yerel gazeteler geniş olarak duyurmuşlar, okuyucularına, dinleyicilerine yansıtmışlar.

Toplantı olaysız geçmiş.

KAHRAMANMARAŞ

21-Şubat-1975 Cuma

Şubemiz ilgililerinden aldığımız bilgiye göre :

15-Şubat-1975 günkü toplantımız için gerekli izinler alınmış. Toplantı sözü edilen günde kapalı salon toplantısı olarak yapılmış. Toplantı başladıktan sonra sokaklarda çoğu gençlerden oluşan taşkın kalabalık toplanmış. «Yaşasın Türkeş! Müslüman Türkiye! Kahrolsun solcular!» sloganlarıyla toplantının yapıldığı salona saldırılmak istenmiş. Ancak güvenlik kuvvetlerinin işe karışmasıyla salon saldırıdan kurtulmuş. Ayrıca saldırganların toplantı salonuna zarar veremeden uzaklaşmalarında halkın güvenlik kuvvetlerinde daha etkin görev yaptığı, özellikle polisin işi çok yavaştan aldığı görülmüştür.

Saldırganlar kentin sokaklarında, caddelerinde izinsiz yürüyüşler, gösteriler yaptıktan sonra dağılmışlar.

21-Şubat-1975 günü şubemizde olup bitenleri incelediğimiz sıralarda şubemizin bizim gelişimizden bir saat kadar önce arandığını, şubemiz kitaplığındaki kitapların alınıp götürüldüğünü, bunların içinde yasaklanmış yayın bulunmadığını öğrendik.

Gene 15-Şubat-1975 günkü saldırılar, sokaklardaki gösteriler sırasında saldırganların saldırıları sırasında resimlerini çeken FOTO-SPOR Mehmet Yüzbaşıoğlu'nun fotoğraf makinesi polislerce fotoğrafçının elinden alınıp kırılmış.

22-Şubat-1975 Cumartesi

GÖLBAŞI :

15-Şubat-1975 günkü toplantılarımızla ilgili en ilginç gelişmelerin görüldüğü yerlerden biri bu ilçedir.

Daha önceki hazırlıklar sırasında ADIYAMAN'da kapalı salon toplantısı yapılması Valilikçe sakıncalı görülüyor. Şubemiz ilgililerinin Adıyaman'da toplantı yapmak için Valiliğe süresi içinde başvuruyorlar. Valilik bu izin isteğini savsaklıyor. Toplantının yapılmamasını istiyor.

Bu sırada Adıyaman'ın hem içinde hem de kasabalarında köylerinde MSP, MHP üyeleriyle din adamları camilerde halkı öğretmenlere karşı kışkırtıcı girişimlerde bulunuyorlar. Bu girişimleri, MSP nin önceki seçimlerde Milletvekili adayı olup kazanamayan Adıyaman Müftüsü de, gene MSP li olan Adıyaman Belediye Başkanı da destekliyorlar. Köyde kentte öğretmenlere karşı bir cadı kazanı kaynatılıyor. Adıyaman Şubemiz ilgililerinin de bir kısım halkın da anlattıklarına göre dışarıdan da küme küme yabancılar Adıyaman'a getirtilip özellikle Besni'nin Kızılöz, Aşağı Söğütlü, Yukarı Söğütlü Sıvarlı köylerine yerleştiriyorlar. (Bunların Malatya'dan Gaziantep'ten getirtilen KOMANDOLAR oldukları biliniyor.)

Bu durumda Vali önce toplantıya izin vermiyor. Adıyaman şubemiz de Gölbaşı şubemizle ilişki kuruyor. Gölbaşı Kaymakamlığından izin alınabilinirse toplantının Gölbaşında yapılması hazırlıklarına başlıyorlar.

Bu çalışmalar sonucu toplantı izni Gölbaşı Kaymakamlığından alınıyor. Kapalı salon toplantımız Adıyaman'dan Gölbaşına alınıyor.

Toplantının Gölbaşına aktarıldığı kesinleşince Vali izin verdiğini, toplantının Adıyaman'da da yapılabileceğini söylüyor.

Gerekli yasal işlemlerin tamamlanmasından sonra Gölbaşı toplantımız bu kasabada kiralanan bir kahvede başlıyor.

Adıyamandaki toplantının Gölbaşına aktarıldığı işitilir işitilmez kışkırtıcıların çalışmaları da Gölbaşı'na bağlı köylere kaydırılıyor.

Köylerde «Din elden gidiyor. Dünya komünistlerinin 15-Şubat günü bayramları var. Gölbaşında bu komünistlerle öğretmenler birleştiler. Toplantı yapacaklar. Camileri yıkacaklar. Müslümanları kesecekler. Allahı'nı seven savaşa hazırlansın.» biçiminde söylentiler yayılıyor.

Halk bu söylentilerin yarattığı merakla köylerden Gölbaşı kasabasına iniyor. 15-Şubat günü toplantımızın sürmekte olduğu kahvenin çevresinde kalabalık gittikçe artıyor. Kalabalık arasında bağırış çağırışlar başlıyor. Toplantının yapıldığı kahveye atılan taşlarla olaylar da başlamış oluyor. Kalabalık hemen ikiye ayrılır. Halkın büyük bir kısmı öğretmenlere karşı girişilen saldırıları önlemek üzere hemen tavır alıyor. Saldırganlara yapmayın etmeyin diyenler dövülmeye, tartaklanmaya başlıyor. Saldırganlarla halk arasında bir **sokak kavgası başlıyor.**

Bu arada asil görevi kargaşalığı önlemek olan Üsteğmen Adem Tümay'ın durumu ilginçtir. Saldırganların arasında dolaşıyor. Onlara zaman zaman birtakım işaretler veriyor. Saldırganlara gülüyor. Saldırganlar da onu alkışlıyorlar.

Halktan Ahmet Keklikçi bu Üsteğmen Adem Tümay'ın gözü önünde beş altı kişinin saldırısına uğruyor. Saldırganlar onu yere yıkıyorlar. Dövmeye başlıyorlar. Üsteğmen Adem de iki jandarma eriyle birlikte orada dikiliyor olayı izliyor. Ahmet Keklikçi'nin kıyasıya dövülmesine aldırmadığı gibi saldırganları uzaktan izleyenlerin bir kısmına birtakım işaretler veriyor. Gülüyor. O işaretleştiği kişilerce alkışlanıyor.

Ahmet Keklikçi'yi olay yerine yetişen babasıyla birlikte gene halk saldırganların elinden kurtarıyorlar.

Ahmet Keklikçi'ye saldıran Abdullah Kocaman (Tutuklu).

Bu olay sırasında Üsteğmen Adem Tünay'ın durumunu görenler (Ben bu duruma tanıklık ederim diyerek bize olayı anlatanlar) : Berber Sait Kınacı, Manifaturacı Mustafa Ekşiler, Pratik Okulu Kâtibi Hacı Ulu.

Ahmet Keklikçi'nin dövüldüğü sırasa Üsteğmen Adem'i olayı izleyen bir yurttaş uyarıyor. «Bu çocuğu öldürecekler. Sizin göreviniz bu kavgayı seyretmek mi?» diyor. Bunun üzerine Üsteğmen Hacı Ulu'yla Sait Karaca adlı yurttaşları jipe bindirip oradan uzaklaştırıyor. Kendilerine bağırıp çağırıyor.

Olaylar sırasında Gölbaşı Kaymakamı Adliye binasına sığınıyor. Çünkü ona da saldırılıyor. Kaymakamın Adliyeye sığındığı sırada Üsteğmen Aden Tünay çevresine toplanan saldırganlarla birlikte Adliye binasının önüne geliyor. İçeriye giren kaymakamı dışarı çağırıyor. Kaymakam Üsteğmen'in yanına doğru geliyor. Tam bu sırada Üsteğmen Aden Tünay: «İşte namussuzun, alçağın biri bu. İşte dinsizlerin başı bu. Vurun alçağa!» diye çevresindekileri kaymakamın üstüne saldırtıyor. Kaymakam yeniden Adliye binasına sığınmak zorunda kalıyor. Çünkü Üsteğmenin kışkırtması üzerine halk taş ve sopalarla kaymakamın üstüne saldırıyorlar Taş ve sopalarla kaymakamı dövüyorlar. Üsteğmen Adem Tünay kaymakamın içeriye girdiğini görünce çevresindekilere «Hücum adliyeye!» diye bağırıyor. Saldırganlar adliyenin camlarını kırıyorlar Binayı taşa tutuyorlar. Bir kalabalığın oraya gelip saldırganları korkutması üzerine saldırganlar oradan uzaklaştırılıyor.

Adliye önündeki olayı görüp bize anlatanlar gerekirse «Tanıklık ederiz!» diyenler: Hacı Doğan Hacı Ulu, Vakkas Aras.

Olayı yaşayan halkın anlattıklarına göre Gölbaşındaki saldırılarda bu Üsteğmen Adem Tümay'ın büyük katkısı, etkinliği vardır.

Olaydan bir iki gün önce adı geçen Üsteğmen Gölbaşındaki kitapçıya: «Sen burada Karaoğlan serisini sattıramazsın. Burayı tahrip ettireceğim, göreceksin.» Diyor. Üsteğmenin bu sözlerini de terzi Yakup Dağlı işitmiş. Tanıklık ederim» dediği söyleniyor.

Gölbaşındaki olaylar sırasında tahrip ediler yerler :

1 — TÖB-DER Lokali: Taşlanmış. Camları kırılmış.

2 — Fevzi Doğan'ın Kitapçı Dükkânı: Taşlanmış, camları kırılmış, kitapları yağma.

3 — Sait Kınacı'nın berber Dükkânı: Taşlanmış, camları kırılmış.

4 — Dr. İbrahim Şahin'in muayenehanesi : Taşlanmış, Camları kırılmış, ilâçları yağma.

5 — Toplantının yapıldığı kahvehane: Taşlanıp, camları kırılmış.

6 — Öğretmen Mehmet Pekdemir'in evi: Camları kırılmış. Ev eşyası hasar görmüş.

7 — Adliye binası: Taşlandı, camları kırıldı.

Gölbaşındaki olaylar sırasında yaralanan öğretmenler :

1 — Durdu İlerigözcübaşı : Sırtından bıçaklanmış (İyileşmiş durumda.)

GÖLBAŞINDAKİ OLAYLAR SIRASINDA SALDIRGANLARA KARŞI ÖĞRETMENLERDEN YANA ÇIKTIĞI İÇİN HALKTAN YARALANANLAR :

1 — Veli Karakuyu. Şoför: Şişle yaralandı. Gaziantep Hastahanesinde ağır bir ameliyet geçirdi. 22.2.1975 günü Gaziantep'te ameliyat geçirdiği hastaneden çıktığı iyileşmesi için uzun süre bakım görmesi gerektiği bildirilmektedir.

2 — Yusuf Çiçek: (Öğretmen Mehmet Pekemir'in ev sahibi)
3 — Yusuf Çiçek'in eşi :
4 — Ahmet Keklikçi :
5 — Mehmet Budak :

Ayrıca olaylar sürüp giderken Gaziantep'ten gelen bir otobüste Bülent Ecevit'in resmini gören saldırganlar otobüse de saldırıyorlar. Otobüsün cam camını kırıyorlar. Şoförü dövüyorlar. Yolculardan Hanifi Bozkaya ile bir bayan yaralanmış.
(Bu otobüs Belören Bucağı otobüsüdür.)

Gölbaşındaki olaylar sırasında saldırıya katılanlar bunları örgütsel ilişkileri :

Ülkü Ocağı Temsilcileri :

1 — Hamdi Ahmet Atalay: (Lise çıkışlı, AP İl Encümen üyesi'nin oğlu.)
2 — Murat Bilen: (Bir öğretmenin oğlu. Ortaokuldan ayrılma. Boş gezer)
3 — Mahmut Göksu: (Ortaokul çıkışlı. İşsiz.)
4 — Vakkas Dalkılıç: (Lise öğrencisi. Yoksul)
5 — Sedat Atalay: (Ülkü Ocaklı AP ilçe encümen üyesinin oğlu.)
6 — Bedrettin Atalay: (Lise öğrencisi. Ülkü Ocaklı. AP İlçe Başkanının oğlu)
7 — Fahri Sudan: (Lise öğrencisi. Ülkü Ocaklı Pancar Şefinin oğlu)
8 — Hacı Mehmet Atayık : (Lise öğrencisi. Ülkü Ocaklı. Demir tüccarının oğlu)

Saldırıya katılan öğretmenler :

1 — Raşit Öztürk:
2 — Yusuf Gölbaşı:
3 — Yunus Erdem (Lise Din dersi öğretmeni. Gıyabi tutuklu. Kaçak)
4 — Mehmet Erkmen
5 — Cemil Sezer. (Bir toprak ağasının damadı)

Olaylardan sonraki soruşturma sonucunda tutuklananlar :

1 — Sait Vakkas Oruç (TÖB-DER'li bir öğretmen. Yaralamadan sanık)
2 — Turhan Özdemir: (AP Eski Gölbaşı Belediye Başkanı. Kışkırtmaktan tutuklu.)
3 — Niyazi Uyar: (AP İlçe Yön. K. Üyesi. Mobil Bayii. Suça teşvikten tutuklu)
4 — Oruç Kuşağası: (MHP'li. Mobilyacı, teşvik ve tahrikçilikten tutuklu.)
5 — Abdurrahman Kocaman: (AP'li, çiftçi, teşvik ve kışkırtıcılıktan tutuklu)
6 — Mehmet Gücük: (Biriketçi, AP'li teşvik ve tahrikçilikten tutuklu)

Gıyabi tutuklu kaçaklar :

1 — Lise Din bilgisi öğretmeni Yunus Erdem: (Gıyabi tutuklu, kaçak.)
2 — Hacı Ali Tuncer: (AP li İpragaz bayii. Gıyabi tutuklu, kaçak)
3 — Ahmet Atalay: (Ülkü Ocaklı, AP İl Encümen üyesinin oğlu, gıyabî tutuklu kaçak).

TÖB—DER Genel Başkanlığına
A N K A R A

Bizler Alman emperyalizmine iş gücümüzü satarak, Türkiyedeki çocuklarımızın ekmek parasını kazanmaya çalışan, tekelci kapitalizmin aşağılık sömürü çarkının dişleri arasında ezilen Türkiyeli işçileriz. Her gün horlanan, Türkiye'ye kovulmakla tehdit edilen, işinden atılan ve bir başka ülkede; ikinci sınıf muamelesine tabii tutulmaktayız.

Yurdumuzda Amerikan emperyalizminin ve onun yerli işbirlikçilerinin emekçi halkımız üzerinde tezgahladığı sömürü, terör, açlık ve sefalet; gençliğe, işçi ve köylülerimize yapılan faşist baskılar, Viranşehir ve onu izleyen yurdun her tarafındaki katliamlar ve zulüm; yaşamı tahammül edilmez bir hale gelmiştir.

Yurdumuzun her tarafında «PAHALILIĞA VE FAŞİZME» karşı yürüttüğünüz haklı ve kararlı mücadeleyi yürekten destekliyor ve yurdumuzdaki sosyal mücadeleden niçin koparılarak buralara atıldığımızın acılarıyla kıvranıyoruz.

Mücadelenizde başarılar diler ve faşizmi şiddetle protesto ederiz. «Kurtuluşa kadar mücadele» dileklerimizle tüm emekçi halkımızı yürekten selamlarız.

Bielefed Şehrinde Çalışan Malatyalı 550 İşçi Adına

Hüseyin POLAT **Cafer CEBE**

ŞU BELGEYE BAKIN

Uğur MUMCU

1962 yılında, Millî İstihbarat Teşkilâtı Müsteşarı Korgeneral Fuat Doğu, Kayseri Cezaevinde mahkûmiyet günlerini geçirmekte olan Demokrat Parti eski milletvekillerinden birinden ilginç bir mektup aldı. Mektup şöyle başlıyordu :

— Muhterem Efendim. Şifahi görüşmemizde mutabık kaldığımız veçhile fikirlerimizi yazılı olarak arzediyorum: Şahsım hakkında kâfi malumat sahibi bulunulduğu düşüncesiyle kendimden bahsetmeyi zait addetmekteyim. Ancak 25 seneyi bulan gazetecilik hayatımda ve demokratik rejim tatbikatından beri siyasî hayatımda memleket ve millet menfaatlerini ön plânda mütalâa ettiğimi ve bu yolda açık veya gizli hiçbir faaliyetten geri durmadığımı herkesten evvel servisin bildiği kanaatını taşımaktayım.

Görüldüğü gibi bu eski milletvekili, 25 yıllık gazetecilik hayatında bazı «gizli» çalışmalar yaptığını bunun da Millî İstihbarat Örgütünce bilindiğini anlatmakta ve:

— Düşünce ve kanaatlarımın kaynağı bu olunca da yeniden neşriyat hayatına başlamadan önce müşahadelerimi ve neşrini düşündüğüm gazeteme vereceğim istikametleri hülâsa olarak bildirmekte faide mütalâa ediyorum... diyerek, cezaevinden çıkar çıkmaz yayınlamayı düşündüğüm günlük gazete için Millî İstihbarat Örgütünün yardımını istemektedir. DP milletvekili devam ediyor:

— Zira ötedenberi «servis»e karşı yaptığımı zannettiğim hizmetlere yenilerini ilâve etmek imkânını bulduğum takdirde geçen çeyrek asırlık meslekî tecrübemle, politikanın hazin sonu ve Yassıada mahkûmiyetinin verdiği gerçeği düşünce ve kanaatların mahsulü olan fikir istikametinin millî menfaatlere hizmet yolunda faideli olacağına kani bulunuyorum...

Eski milletvekili, mektubunda birlikte mahkûm olduğu Demokrat Partili milletvekillerini Millî İstihbarat Örgütü Müsteşarına şikâyet ettikten sonra :

— Bir yanda maddî ve manevî yaralar almış insanların üzerinde yapılagelmekte olan siyasî spekülâsyonların, bende de sosyal adalet sloganı ardına gizlenmiş komünizm faaliyetinin... artığını söyleyerek kendisine malî yardım yapılarak bir gazete çıkarmasının sağlanmasını istemektedir. Eski milletvekili:

— Propaganda hissi vermeden devamlı aydınlatıcı antikomünist neşriyat yapmak... Komünizm tehdidi karşısında iş sahiplerini ve vatandaşları bir «Cephe» halinde toplamak yolunda makale ve aydınlatıcı yazılar.. Bu sahada çalışmak üzere mutemet gazeteci arkadaşlar seçerek komünizm hareketlerini yakından takip imkânı bulmak... gibi «Hizmetler» karşılığında Millî İstihbarat Örgütünden para yardımı istemektedir. Eski milletvekili mektubunda «Kürtçülük» sorununa da değinerek:

— Hatırlarda olduğu üzere, 1958 yılında Paris'te tesadüfen tanıştığım Kâmuran Bedirhani'den NATO yetkilileri kademesindeki 1957 toplantısı münasebetiyle gelen o zamanki Birleşik Amerika Dışişleri Bakanı Foster Dallas'a Kürt meselesine dair uzun bir muhtıra verdiğini ve bir mülâkat temin ederek uzun müddet görüştüğünü bildirmiştim. Bu mevzua karşı dikkat ve hassasiyetimi belirtmek üzere yukarıdaki hadiseyi arz etmiş bulunuyorum. Aynı sebepledir ki, Kayseri Cezaevi dahilinde uyanıklığımı devam ettirdim ve ilerde faydalı olurum ümidiyle münasebetleri düzenledim...

Eski milletvekili, birlikte mahkûm olduğu arkadaşları hakkında da Millî İstihbarat Örgütü'ne bilgi verdiğini böylece anlattıktan sonra:

— Bence eski iktidar mensuplarının politikadan uzak tutulabilmeleri ancak ihdas edilebilecek manevî bağ ile mümkün olur kanaatındayım. Ayrıca devamlı irtibat tesis edildiği takdirde, sağa sola kaymalar, politikaya fiilen katışla arzuları kolaylıkla önlenebilir ve takip olunabilir.

Eski milletvekili, bu konuda şunları önermektedir:

Eski milletvekili Demokrat Partililerin yeniden siyasal hayata girmeleri için de çalışmalar yapmak istediğini, ancak bunun için kendisine malî yardım yapılması gerektiğini anlatmaktadır.

— Eski iktidar mebuslarını gazeteye bağlayarak, bunların müfrit politikacılara alet olmaları ve fiilî politikaya karışmalarını önlemeye çalışmak... İfrat hareketler nereden gelirse gelsin karşı koymak... İç politikada huzurun ve kardeşlik havasının tesisi yolunda neşriyat yapmak... Komünistlerin bu cenahta yapacakları hareketleri önlemek ve bunlara karşı koymak...

Eski milletvekili mektubunun sonunda, Millî İstihbarat Örgütü Müsteşarından şunları istemektedir :

— Gazetemin yeniden neşriyata başlayabilmesi için gerekli malî imkânlara sahip olmadığım malumdur.. Önce bana yeniden devletime hizmet imkânını verebilecek yolu aramakta fayda gördüm. Bu maksatla gazetemin yeniden neşriyata başlayabilmesi için

tahakkuku elzem hususları aşağıda arz ediyorum:

— Havadis, -Güneş Matbaacılık A.Ş. Matbaasının kiralanması neşredilecek gazetenin diğerleriyle rekabet edecek evsahta olmasını temin edecektir. Gazetenin intişare başlamasıyle beraber «İstanbul Ekspresi»nin mücbir sebeple kapandığı tezi desteklenerek derhal resmî ilân alabilmemiz temin olunmalıdır. Yapılacak malî yardım büyük bir gazetenin çıkışını temin edecek çapta olmalıdır. Çıkıştan sonraki devreyi ben temin edeceğimi umuyorum. Bankalardan kredi kolaylıklarının temini. Bu hususların bazılarının temini servisle irtibatımızın meydana çıkacağı endişesini doğurabilir. Ancak şifaî görüşmemizde bir mahzur olmayacağı hususunda kanaata varılacağını tahmin ediyorum. Bütün bu düşünce ve programlarımızın tahakkuk edebilmesi şüphesiz işbirliğimizin tam bir gizlilik içerisinde kalmasıyle mümkün olacaktır. Bu bakımdan gerekli tedbirin alınacağına emin olarak talimatınıza intizar ediyorum. En derin saygılarımla...

Bu mektubun altındaki imza, Demokrat Parti eski milletvekillerinden «Mithat Perin» indi. Mithat Perin şimdi, Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Başkanlığı yapmaktadır. Bu ajans, TÖB-DER'in düzenlediği yasal toplantıların, «Bizim Radyo» adlı komünist yayın organından alınan «talimat uyarınca» düzenlendiğini yaymıştı. Böylece, «Hariçten gazel okuyan» bu «Münasebetsiz» radyo, bir kez daha ülkedeki sağcılara kullanılacak «koz» vermekteydi.

Bu mektup, Yassıada Yüksek Soruşturma Kurulu Üyesi Doğan Tanyeri tarafından 1971 yılında «Devrim» Gazetesinde yayınlanmış ancak olay 12 Martın tozu ve dumanı altında unutulmuştu. Şimdi bu mektubu yeniden kamuoyuna sunuyor ve «Sağcılık», «Milliyetçilik» «Antikomünizm» adına hangi tür ilişkiler kurulduğunu «Sahibinin sesinden» açıklıyoruz.

BASIN BİLDİRİSİ

15-16 Şubat tarihlerinde, TÖB—DER'in (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği), Türkiye'nin çeşitli yerlerinde düzenlediği «Faşizmi ve Pahalılığı Protesto» toplantıları, teşkilatlı, planlı, silahlı saldırılara uğradı. Bu saldırılar, ülkemizde faşizmin tırmanışında önemli bir adım oldu.

Bütün kapitalist-emperyalist dünya derin ekonomik ve siyasi kriz içinde sarsılırken, onun zayıf bir parçası olan ve 50 yıldır bunalımlar içinde yaşayan Türkiye'deki şartların daha da ağırlaşması olağandır. Bir avuç yerli ve yabancı parababası sömürü ve tahakkümlerin artık en sınırlı demokratik ortamda bile sürdüremez hale gelmişlerdir. Çünkü halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi her geçen gün güçlenmekte, yayılmaktadır. Başta işçi sınıfı ve tüm emekçi halkımız kitleler halinde sömürü ve tahakküme karşı mücadeleye girişmektedir. Bu durum onları, bir yanda kendi aralarında tepişirken, diğer yanda halka karşı cepheler oluşturmaya zorlamaktadır. Bunun için Türkiye'nin her yanında, faşizm provaları yapılmakta ve faşizm tırmanmaktadır.

Faşizmin giriştiği saldırılar, «Devlete isyan» değildir. Faşist teşkilâtlanmalar, komando kampları yıllardır devlet himayesinde ve desteğinde yürütülmüştür. «Solcuların nefes alışlarını» izleyen parababalarının iktidarları, Türkiye ölçüsünde girişilen planlı, silahlı, kanlı saldırı ve yağma hareketlerini önlemekte etkisiz mi kalmaktadır?.. Hitler Almanyasında öğrenim yapmış bir kişinin başbakanlığının, Milliyetçi Cephe'nin kurulmasının böyle bir döneme rastlaması tesadüf müdür?..

Bugün ülkesinden uzakta hayat kavgası veren bir milyon insan, Türkiye'de girişilen faşist saldırıların, emekçi halkımıza karşı olduğunu, bu saldırıların arkasından Milliyetçi Cephe'cilerin olduğunu ve amaçlarının parababalarının en kanlı diktatörlüğünü kurmak olduğunu görmektedir. Milliyetçi Cephe'cilerin tüm maskeleri düşmüştür. Onlar artık halkı aldatamıyorlar. Bu yüzden halkımıza karşı kanlı saldırılar düzenliyorlar. Çabaları boşunadır. Faşizm halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini durduramaz.

AVRUPA TÜRKİYELİ DEMOKRATİK İŞÇİ DERNEKLERİ FEDERASYONU

AMASYA RAPORU

Amasya TÖB-DER Genel Merkezin verdiği bilgilere göre yapılacak olan salon toplantısını üyelerine ve çevre şubelere haber verdi. 15 Şubat 1975 gününe kadar çalışmalarımız şöyle olmuştur. Önce Valiliğe müracaat edilmiş daha sonra çevre ile ilişkiler kurulmuştur. İlişki kurduğumuz devrimci sendika ve dernekler bizlere katılacaklarını bildirmişlerdir. Daha sonra şubeler ve üyeler aracılığı ile halkla ilişkiler kurulmuş, yapacağımız salon toplantısının konuları halka söylenmiş, yürüyüş yapmayacağımızı belirtmişizdir. Fakat karşı guruplar sonradan aldığımız bilgilere göre yürüyüş yapacağımızı ve çeşitli yalan söylentilerle yoğun bir şekilde halkı tahrik etmişlerdir.

Bizler toplantı günü çevrede birtakım kalabalıkların oluştuğunu görerek emniyete durumu bildirdik. Çevre şubelerden gelen arkadaşların güvencesi için gereken tedbirlerin alınmasını sağladık. 15 Şubat 1975 (Cumartesi) günü saat 14.00 de kadar olaylar olmamıştır. Fakat dernek kenarında kalabalıklar oluşmaya başlamıştır. Bizler dışardaki toplananların yasalara aykırı olduğunu söyleyerek dağıtılmasını istediğimiz halde dağıtılmamıştır.

Dışardaki guruplar derneğimizi basmamış ve çevre illerden gelen arkadaşlarınıza gelişleri esnasında hiçbir şey yapmamışlardır.

Toplantımız «ATATÜRK ve DEVRİM ŞEHİTLERİ» adına iki dakikalık saygı duruşu ile başlamış bu esnada dışardan uluma sesleri yükselmiştir. Bizler hiçbir yanıt vermeksizin toplantımızı devam ettirmek ve en küçük olaya olanak vermek istemiyorduk. Konuşmalar sırasında derneğimizin camlarına taşlar tatmaya başlandı. Bunun sonunda 9 (dokuz) tane camımız kırıldı. Bu sırada dışardan atılan bir taşla halktan bir dinleyici hafif yaralandı. Bizler yine yanıtlar vermiyorduk. Dışardan devamlı «... ECEVİT» «KOMİNİSTLER MOSKOVAYA» gibi bağırmalar geliyordu. Sloganlar çoğunlukla «BAŞBUĞ TÜRKEŞ» gibi sözlerdi. Yine aldığımız bilgilere göre Ezanlar okuyarak (vakitsiz) halkı tahrik etmişler ve cihada çağırmışlardır. Bunun için İmam Hatip Okulundan bir öğretmen hutbe yazmıştır. Yazan öğretmen (YAVUZ KORKUT) yine çevreden gelen öğrenci grupları İmam Hatip Okulunda yatırılmıştır.

Daha önceden M.H.P. li öğretmenler öğrencileri teşvik etmişler ve olay günüde çoğunluk MHP liler olmuştur. Bunlardan MHP li öğretmenler yıllardır, öğrenciler üzerinde çeşitli oyunlar oynamışlardır. Yine bazıları parayla tutulmuştur. Halktan biri, taş atan çocuğa neden taş atıyorsun dediğinde: abi 20 TL. verdiler, yirmi (20) taş atacağım yanıtını almıştır. Yani toplantımıza saldıranlar halk değil, birtakım aldatılmış vatandaş yine İmam Hatip Okulu öğrencileri, MHP li öğretmenlerin aldattığı öğrenciler ve dışardan gelen birtakım militanlardır. Olaylar esnasında ve sonra en ufak yasa dışı harekette bulunmamışızdır. Bizlere saldıran halk değildi. Çünkü olaydan sonra üzüntülerini belirtmek için derneğimize çok sayıda vatandaş gelmiştir.

Amasya Şb. Bşk.
Nihat EREN

Sayın
Ali BOZKURT

Ülkenizdeki geniş öğretmen kitlesinin en güçlü örgütü olan TÖB—DER'in Türkiyenin çeşitli şehirlerinde düzenlemiş olduğu toplantı ve yürüyüşlere yapılan saldırıları, basından üzülerek izledik.

Yalnız öğretmenlerin değil tüm yurttaşlarınızın en doğal hakkı olan ve yasaların güvenliği altında olmaları gereken bu toplantı ve yürüyüşlerin saldırıya uğramasını esefle karşıladık. Uluslar Arası Af Örgütü Almanya Seksiyonu'na bağlı Türkiye Koordinasyon Grubu olarak bu saldırıları tüm DÜNYA demokratlarının haklarına indirilen darbeler olarak nitelendiriyor ve bunların sahiplerini kınıyoruz.

Demokrasi ve insan haklarına karşı yönelen tüm hareketlerin karşısında olan örgütümüz adına, üyelerinize bir daha böyle olaylarla karşılaşılmaması yolundaki dileğimizi duyurmanızı rica eder, saygılarımızı sunarız.

Amnesty International
Sektion der BRD
Koordinationgruppe - Türkei
(Lothar Bischolff)

Askeri Savcı Baki Tuğ'u Mahkemeye Verdik

Tercüman, Milli Gazete ve Orta Doğu gazeteleri örgütümüze iftira ettiği için, Askerî Savcı Baki Tuğ, üyelerimizin kitaplarını yaktığı için TÖB—DER tarafından mahkemeye verilmiştir.

Derneğimiz Yönetim Kurulu üyeleri Buhanettin Biber, Avni Aytan, İsmail Erdemir, Nural Güran, Hamdi Konur, Abdurrahim Uluğer, Musa Uysal ve Ali Rıza Kayaalp'in evlerinde yapılan arama sonunda, bulunan kitaplar alınmış Yöneticilerimiz hakkında Ankara Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde Başbakana hakaret suçundan dava açılmıştır. Mahkeme Yöneticilerimiz hakkında beraat kararı vermiş ve karar kesinleşmiştir.

Sıkıyönetim Mahkemesi ile Askeri Yargıtay 2. ci Dairesinin ve Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun kararına rağmen kitapları yöneticilerimize geri vermeyen Askeri Savcı Baki Tuğ kitapları yakmıştır.

Askeri Savcı Baki Tuğ hakkında görevini kötüye kullanarak kitapları yaktığı için avukatlarımız tarafından tazminat davası açılmıştır.

Dava dilekçesinin örneğini aşağıda veriyoruz:

ALTINDAĞ ASLİYE HUKUK HAKİMLİĞİNE

Davacılar : 1 — İsmail Erdemir, 2 — Nural Güran, 3 — Musa Uysal, 4 — Burhanettin Biber, 5 — Ali Rıza Kayaalp, 6 — Abdurrahim Uluğer, 7 — Hamdi Konur, 8 — Avni Aytan, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 14/12 — ANKARA.

Vekilleri : Avukat Halit Çelenk, Aynı adreste.
Avukat İlhan Dişçi, Aynı adreste.
Avukat İsmail Çevik, Aynı adreste.

Davalı : Baki Tuğ. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığında Savcı Yardımcısı. Veteriner Okulu binası Dışkapı - ANKARA.

Dava Konusu : Haksız fiil ve kişisel kusur nedeniyle ve yakılan kitap vesaire bedeli 1.674.— lira maddi ve beşer yüz liradan 4.000.— lira manevî tazminat ki cem'an 5.674.— liranın kanunî faiziyle birlikte tazminen tahsili isteğidir.

O L A Y L A R :

1 — 7.12.1972 gününde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığının 20.11.1972 gün ve Adli Müşavirlik 972/9421-4 sayılı emriyle davacı müvekkillerimizin evlerinde arama yapılmış ve bu aramada adları ve cinsleri arama tutanağında yazılı kitap, dergi, gazete, bildiri ve başka eşyalar zaptedilmiştir.

2 — Davacılarla diğer bazı arkadaşları, yayınladıkları bir bildiriyle Başbakan'a hakaret ettikleri iddia edilerek Türk Ceza Yasasının 159. maddesine göre Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesinde 973/18 esas sayılı dosya ile bir kamu davası açılmıştır. Bu davada davalı Askerî Savcı Yardımcısı Baki Tuğ «Savcı» olarak görev yapmıştır.

3 — 14.4.1973 gününde davayı gören askeri mahkeme, dava konusu bildiride suç görmemiş ve sanıkların beraetlerine karar vermiştir. Ancak mahkeme, sanıklara isnat edilen suçla bir ilgisi olmadığı halde, davacıların evlerinde yapılan arama sonunda bulunan kitap, yayın vs. nin de zoralımına karar vermiştir.

4 — Beraet kararı, esas yönünden komutanlık ve askerî savcı tarafından, kitapların zoralımı yönünden de müvekkillerimiz tarafından temyiz edilmiş, yapılan temyiz incelemesi sonunda Askerî Yargıtay 2. Dairesince komutanlık ve askerî savcının temyiz itirazları reddedilerek beraet kararı onanmış ve davacıların temyiz itirazları yerinde görülerek kararın, kitap vesair eşyanın zoralımına ilişkin bölümü ise, «kitapların suçla ilgisi olmadığı, sivil kişilerin normal mahkemeleri adliye mahkemeleri olduğu ve gerektiği taktirde zoralım konusunda Ceza Yargılama Usulü Yasasının 392. maddesine göre sulh ceza mahkemelerinin karar verebileceği» gerekçesiyle bozulmuştur.

5 — Bozma kararı üzerine Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesinde 30.7.1973 gününde yapılan duruşmada davalı askerî savcı Yardımcısı Bakî Tuğ «Ceza Yargılama Usulü Yasasının 392. maddesi gereğince askerî mahkemece kitap vesairenin zoralımını» istemiştir.

Bu duruşmada mahkeme davayı esas yönünden hükme bağlamış ve «kişilerin asker kişi olmayışı nedeniyle suç mevzuu olmayan bu mutlak surette bulundurulmas ısuç teşkil eden bu gibi eşyanın müsaderesine karar vermek T.C.K. nun anılan maddesi muvacehesinde C.M.U.K. nun 392/2. ci fıkrası hükmü gereğince umumi adliye mahkemesine ve özellikle sulh hakimine ait bulunduğu cihetle askerî savcının müsadereye ilişkin vaki talebinin reddine» karar verilmiştir.

6 — Davalı Askerî Savcı Yardımcısı Baki Tuğ bu karardan sonra ve aynı günde yani 30.7.1973 gününde, Askerî Yargıtay'ın bozma kararında belirttiği görüşe ve mahkemenin verdiği karara rağmen ve mahkeme kararına karşı itiraz yoluna gidilmesi mümkün olmadığı, ancak temyiz yoluna başvurulabileceği halde bunu bile bile yasa yolunu saptırarak 3 Numaralı Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi nezdinde itirazda bulunmuştur.

3 Numaralı Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi de 1.8.1973 gününde 973/118-59 sayı ile Askerî Yargıtay ve mahkeme kararına aykırı olarak davacılara ait kitap vesair eşyanın zoralımına karar vermiştir.

7 — Bu zoralım kararı 20.8.1973 gününde davalılara tebliğ edilmiş ve bu karara karşı davacılar vekili tarafından süresi içinde itiraz edilmiştir.

İtiraz dilekçesi davalı Baki Tuğ tarafından 23.8.1973 gününde 972/501 sayılı bir yazı ile ve kararın kesin olarak verildiğinden sözedilerek görevli mahkemeye gönderilmeden tarafımıza geri çevrilmiştir. Bu kez 31.8.1973 gününde yeniden askeri savcılığa başvurulmuş, askeri savcılığın dilekçeyi geri çevirme yetkisi bulunmadığı, itiraz dilekçesinin mahkeme tarafından incelenerek karara bağlanması gerektiği ileri sürülerek itirazda direnilmiştir.

Bunun üzerine askeri savcılıkca dosya 2 Nolu Askeri Mahkemeye gönderilmiştir. Adı geçen mahkeme 12.9.1973 gününde 973/139-46 sayı ile «Kararın itiraz üzerine verildiğinden, itiraz üzerine verilen kararların da kesin olduğundan» bu konuda yeniden bir karar verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

8 — Yasaya açıkça aykırı olan bu zoralım kararına karşı tarafımızdan 9.10.1973 gününde «yazılı emir» yoluna başvurulmuştur.

Milli Savunma Bakanlığı tarafından yazılı emir isteğimiz yerinde görülerek Askerî Yargıtay Başsavcılığına zoralım kararının kaldırılması için talimat verilmiş, başsavcılığın isteği üzerine Askerî Yargıtay 2. Dairesi, 30.7.1973 günlü mahkeme kararına karşı temyiz yolu açık olup itiraz yoluna gidilemiyeceği gerekçesi ile yazılı emir istemi gereğince 3 Numaralı Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinin 1.8.1973 gün ve 973/118-59 sayılı zoralım kararının kaldırılmasına karar vermiştir. (17.1.1974 gün ve 974/15-8 sayılı karar)

9 — Askerî Savcılık bu karara karşı «düzeltme» isteminde bulunmuş ve bu istem de Askerî Yargıtay 2. Dairesince reddedilmiştir.

10 — Askerî Yargıtay Başsavcılığı, Askerî Yargıtay 2. Dairesinin sözü geçen kararına itiraz etmiş ve dosya Askerî Yargıtay Daireler Kuruluna gönderilmiştir. Daireler Kurulu Başsavcılığın itirazını incelemiş ve Askerî Savcılığın mahkeme kararına karşı itiraz hak ve yetkisi olmadığına, ancak temyiz yoluna başvurabileceğine ve bu nedenle de yapılan itirazın temyiz istemi olarak kabul edilip 2. Dairece incelenmesine karar verilmiştir.

11 — Askerî Yargıtay Daireler Kurulunun kararı üzerine dava dosyası 2. Dairece yenid incelenmiş ve Askerî Savcı temyiz itirazları re dedilmiştir.

12 — Ne var ki dava kazanılmış, olayda aske mahkemenin kitapların zoralımına karar verı yetkisi olmadığı ve kitapların davacılara geri ver mesi gerektiği anlaşılmış ve aşamalardan geçer kesinleşmiş, ama davalı, yargı organlarının kara larını etkisiz bırakmak ve kitapları müvekkille mize geri vermemek kastiyle 31.8.1973 tarihinde d va konusu kitap vesair eşyayı yakmıştır.

İşte yasaya aykırı olarak, kasten ve yasa yc larının sonuçları da beklenmeden yakılan bu k tap ve diğer eşyanın bedellerinin tazminen tahs lini istemek zorunluluğu doğmuştur.

— HUKUKSAL DAYANAKLARIMIZ —

1 — İdare Hukuku ile Borçlar Hukuku k rallarına göre memurun kişisel kusuru nedeniy ve haksız fiili sonunda doğan zararların tazmi için açılan davalara bakma görevi hukuk mahk melerine aittir. Bu tür davalarda husumet mem run şahsına yöneltilir. Yargıtay'ın yerleşmiş g rüşleri de bu yöndedir.

2 — Olayımızda davalı Baki Tuğ, kasten mı vekkillerimizin kitaplarını yakmak suretiyle onla zarar vermiştir. Bir kamu görevlisinin kendi gör vini objektif olarak, duygusallığa kapılmadan ya| ması ve bu görevini yaparken yasalara saygılı o ması gerekir. Kamu görevi yapan kimsenin ken kişisel inançlarını, eğilimlerini, bir tarafa bırak rak ve vatandaşlar arasında hiçbir ayrım gözetm den görevini yapması esastır. Oysa davalı, yasal rın bu kurallarını bir kenara itmiş, davacıların e lerinden alınan kitap vesair eşyayı davacılara ge vermemek kastıyle ve yasaları çiğneyerek yakmı tır. Şöyle ki :

A) 1 Numaralı Sıkıyönetim Askerî Mahkem sinin dava dosyası ile mahkemece verilen kararla Askerî Yargıtay 2. Dairesinin ve Askerî Yargıta Daireler Kurulunun kararlarından anlaşılacağı gi davalı Baki Tuğ görevini kötüye kullanmıştır.

Yukarıda «olaylar» bölümünde açıklandığı gil Askerî Yargıtay 2. Dairesi, 7.6.1973 günlü, 973/13 142 sayılı bozma kararında, davacıların beraatır ilişkin kararı onamış ve ancak mahkemenin kitap ların zoralımına ilişkin kararını bozmuştur. Bozm gerekçesi şöyledir :

«T.C.K. nun 36/2 fıkrası: Bir ceza mahkûmiye olmasa ve faile ait bulunmasa dahi kullanılmas yapılması, taşınması, bulundurulması, satılması cü rüm ve kabahat teşkil eden eşyanın müsaderesin imkân vermektedir.

«Bu hükme göre herhangi bir askerî şahsın ko nut ve işyerinde cürüm ve kabahat teşkil eden eş ya, kitap vesair neşriyatın ele geçmesi halinde mü sadere kararı verilmesi tabiidir.

«Ancak sivil şahısların askerî mahkemelerd yargılanmaları bazı şartların tahakkukuna bağlıdı Nitekim sanıklar T.C.K. nun 159/1 maddesini ihlâ eden eylemleri sonucu askeri mahkeme huzurun

irilmiş ve bu suçtan beraet etmiş bulunmaktalar. Dava dosyasında mevcut listede isimleri yaeşya, kitap vesair neşriyatın dava konusu suçherhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Sivil şaların normal mahkemeleri adliye mahkemeleri uğuna göre gerek şahıs ve gerekse suçla ilgisi naması yönünden listede ismi yazılı eşya kitap air neşriyat hakkında gerektiği taktirde C.M.U. nun 392. maddesi hükmüne göre müsadere tainde bulunulması icabederken müsadere kararı rilmesi kanuna aykırı görülmüştür.»

Demek ki askerî mahkemenin bu davada, dayla ilgisi olmayan kitapların zoralımına karar rme yetkisi yoktur. Bu konuda karar verme yetsi C.M.U.K. nun 392. maddesine göre genel mahmelere ve Sulh Ceza Mahkemelerine aittir.

Kararı bozulan ilk hüküm mahkemesi, 30.7.1973 nlü duruşmada bozma kararına uymuş ve böyce bozma kesinleşmiştir. Bu duruşmada davalı kerî Savcı Yardımcısı, Yargıtay'ın kararına rağen, yasaya aykırı olarak kitapların zoralımına kar verilmesini yeniden istemiş ve bu istem mahmece reddedilmiştir. Aynı günde mahkeme dayı esastan hükme bağlamıştır.

Bu durum karşısında herşeye rağmen kararı ğenmeyen davalıya düşen görev, kararı temyiz mekten ibarettir. Ve davalı yasanın bu emir ve ikmünü mesleği icabı bilmektedir. Bir mahkeenin nihaî kararına karşı yasa yolu temyiz yolur. Böyle bir karara karşı usul yasalarında tutukma hükmü dışında itiraz yolu yoktur.

Yasal ve hukuksal durum bu iken Yargıtay'ın ozma kararı ile görüşü belli olmuş, mahkemece e bozma kararına uyularak karar verilmiş olduından, artık kararı temyiz etmekten bir yarar ğlanamıyacağını anlıyan davalı maksatlı olarak ı yola gitmemiş ve sırf kitapların zoralımını sağmak maksadiyle yasa yolunu saptırmış, temyiz olu açık iken kapalı olan itiraz yoluna başvurmuş e konuyu aynı günde 3 Nolu Sıkıyönetim Askeri ahkemesine intikal ettirmiştir. Davalı yasa yolun temyiz yolu olduğunu bildiği, en azından Aserî Yargıtay'ın ve mahkemenin kararı ile bunu ğrendiği halde dolambaçlı yollara başvurması kasnı açıkça göstermektedir. Bu konuda Yargıtay 4. ukuk Dairesi şöyle demektedir :

«... Şahsi kusurun mevcudiyetinin kabul edilelmesi için davalının kötü maksat ve niyetlerle e garaz husumetle hareket ettiğinin veyahut açık e kesin olan mevzuat hükümlerini bilerek ve kasen ihlâl eylediğinin sübutu lâzımdır.» (4. Hukuk airesi 31.3.1951 T., E.833, K.2598. Türk Borçlar Kanunu Senai Olgaç. sayfa 224)

Yargıtay'ın bu görüşü de davalının tazminatla ükümlü olduğunu göstermektedir.

B) Davalının bu tutumu, görevi kötüye kullanmaktan başka suretle nitelendirilemez. Görevi ötüye kullanma suçu Af Yasasının kapsamına irdiğinden, davalı hakkında cezai kovuşturma açılnası olanağı kalmamış ve bu nedenle de işbu tazminat davası açılmıştır.

3 — Olayda davalı yasaya aykırı olarak verilen 3 Nolu Sıkıyönetim Askerî Mahkemesinin zoralım kararının da dışına çıkmıştır. Çünkü bu kararda kitap vesair eşyanın imhasına karar verilmemiş sadece zoralımına karar verilmiştir. Zoralım kararının imha kararı olmadığı ve kitapların yakılmasına olanak vermiyeceği de açıktır.

Öte yandan davalı bu hareketiyle hazinenin menfaatlarını da ihlâl etmiştir. Çünkü kitap vesair evrakın kâğıt fabrikasına gönderilerek bunlardan yararlanılması mümkündür. Davalı buna da olanak bırakmamış ve hazineyi ızrar etmiştir.

Davalının, kasıtlı hareketi, ve en azından kişisel kusuru yüzünden doğan zararı tazmin etmesi yasa gereğidir.

Ayrıca bugün piyasada bulunmayan ve davacılar tarafından okunup notlandırılan ve kısmen yazarları tarafından ithaflı bu kitap ve sair eşyanın yakılması, ısrarlı isteklere rağmen davalı tarafından iade edilmemekte direnilmesi müvekkillerimizi üzmüştür.

Sübut Delilleri : Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesinin 973/18 esas sayılı dosyası, bu dosyada bulunan mahkeme kararları, Askerî Yargıtay 2. Dairesinin ve Daireler Kurulunun kararları, yakma tutanağı, tanıklar vesair yasal deliller.

Hüküm Nedenleri : Borçlar Kanununun 41 ve müteakip maddeleri, idare hukuku kuralları ve Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin İçtihatları.

SON İSTEK : İki nüsha olarak sunulan bu dava dilekçesinden birisinin davalıya tebliğini, 10 gün içinde cevap verme hakkının tanınmasını, davalının kişisel kusuru, görevini kötüye kullanması ve haksız fiili sonunda yaktığı ve müfredatı yakma tutanağında yazılı kitapların vesair eşyanın bedeli olan 1.674.— lira maddi ve beşer yüz liradan 4.000.— lira manevi tazminat ki cem'an 5.674.— liranın kanunî faizi, yargı gideri ve vekâlet ücretiyle birlikte tazminen tahsilini saygıyle ve bilvekâle dileriz.

Davacı Vekilleri :

Av. İsmail Çevik, Av. İlhan Dişçi, Av. Halit Çelenk

★

FAŞİZM SANATA KARŞI

Anadolu Sanat Tiyatrosu yönetmenlerinden Muharrem Aral Şereflikoçhisar'da tutuklandı. Nikolay Gogol'un «Bir delinin hatıra defteri» adlı oyununu oynadıktan sonra polisler tarafından sürüklenerek karakola götürülen Aral ağır baskılara maruz kaldı. Döğüldü ve hakaretlere uğradı. Gerçeğe aykırı ifadelerle üç gün tutuklu bırakılan Aral daha sonra serbest bırakıldı.

Şereflikoçhisar halkı bu faşizan baskıya Muharrem Aral'a sahip çıkarak cevap vermiştir.

ZONGULDAK RAPORU

15/2/1975 günü için Genel Yönetim Kurulunca saptanan konuları içeren kapalı salon toplantısı İlimizin en büyük Sinema salonunda yapılmıştır. Toplantı ile ilgili geniş bilgi aşağıdadır.

1 — TOPLANTIYA KATILAN TÖB-DER ŞUBELERİ: Zonguldak, Bartın, Çaycuma, Eflani, Ulus, Kurucaşile, Karabük, Devrek, Ereğli, Ulus, Kozlu, Gökçebey «kuruluş halinde» Kilimli, olmak üzere tüm şubeler katılmıştır.

2 — TOPLANTIMIZA KATILAN DEMOKRATİK KURULUŞLAR :

a — Türk-İş, Selüloz-İş Şubesi.
b — Disk, Sosyal - İş Zonguldak Şubesi.
c — T.M.M.O.B. Zonguldak M.M.O. Şubesi.
ç — Kimya Mühendisleri Odası, Zonguldak Ağır Sanayi Bölgesi Şubesi.
d — Yüksel Tahsil Derneği.
e — Zonguldak Halkını Temsilen Zonguldak Belediye Başkanı.
f — Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Üyesi
g — Mahalli basından: Uyanış, İşçi davası ve Şafak.

3 — Başarı mesajı gönderenler :
İşçiler.
a — C.H.P. Zonguldak İl Başkanı: Burhan Karaçelik.
b — Merkez İlçe C.H.P. Gençlik Kolu Başkan ve Sekreteri.
c — Karabük C.H.P. Gençlik Kolu Başkanlığı.
d — Emekli İşçi Sabri Coşkun Gönüllü.
e — Kimya Mühendisleri Odası.

4 — TOPLANTININ SÜRESİ : 13.00 ile 18.00 arası: 5 saat.

5 — Toplantıya katılan öğretmen sayısı: 1500 kişi.

6 — Toplantıya katılan işçi sayısı : 200

7 — Öteki mesleki kuruluş ve halktan: 300. Bu sayılar en doğru tahmine dayanmaktadır.

Toplantımız çok başarılı ve olaysız geçmiş olup, pahalılığın nedenlerinin pratiğe dayanan bilimsel açıklaması toplantıya katılanların sevinç, alkış ve kutlamalarından anlaşılmıştır. Tüm demokratik kuruluşlar «İşçilerin sendikal haklarını almada Öğretmenlerin yadsınmaz katkıları olduğunu, süresiz işçinin yanında olduğunu belirten, öğretmenlerin de; — Sendikal haklarını alma mücadelesinde işçileri yanında bulacağını ve işçilerin öğretmenleri sonuna dek destekleyeceklerini» açıklayan konuşmalarından anlaşılmıştır.

TÖB-DER Şubeleri adına konuşan konuşmacıların özellikle üzerinde durdukları konu; Demokratik olmayan yasa ve tüzüklerin kaldırılması, öğretmenlere ceza veren kurumların yetkilerini belirleyen anti demokratik kanun ve tüzüklerin iptali, çok güç koşullar altında çalışan öğretmenleri hayat pahalılığı, ancak bakmakla yükümlü olduğu kişi başına bir tek ekmekle 5 tek zeytin alabilecek bir maaşla çalıştırıldığından ezildiği, çalıştırana karşı çalışanın «Toplu, sözleşmeli, grevli sendika» ile hak ve çıkarlarının savunulabileceği, tüm demokratik ülkeler de olan bu hakkın Türk öğretmen ve çalışanlarında olmamasının demogratik, sosyal hukuk devleti ilkelerine ters düştüğü ve Türkiye için utanç verici olduğu, bu hakkın alınmasında her türlü eyleme hazır olunduğu artık öğretmenin kaybedecek bir şeyi kalmadığı, konut sorununun salt halledilmesi gerektiği, öğretmenin aynı görevde ne dek başarılı olursa olsun yeterliliği ve etkinliği oranında mesleğinde bir ilerleme söz konusu olmamasının çağın gereklerinin dışında doğa yasasına bile ters olduğu ve öğretmenin inanç ve ümidinin baştan dondurulmasının gelişme kuralına ters düştüğü, yönetilenlerin yöneticilerini kendilerinin seçmesinin demokrasinin bir unsuru olduğu, yönetenleri siyasilerin ataması, atanan kişileri tarafsız görev yapmadan zorunlu olarak alıkoyduğu, üzerinde durmuşlardır.

Pahalılıkla mücadelenin kapitalizmle mücadele demek olduğu örnekleri ile açıklayan konuşmacılar, kapitalizm kendi bunalımını faşizmi getirerek kurtarma çabasına girmiştir. İlaç sömürüsü sürüp gitmekte emeği ile geçinenler ve öğretmenlerin yetersiz beslenmeleri sonucu hastalıklı bir toplumu oluşturmaktadır. Öğretmenlerin hastalanmaması için devletin ilgisiz ve bürokratik uygulamalarından ötürü dua etmekten başka çaresi kalmamıştır.

İşçi kuruluşlarının sözcüleri de Sendikal hakkın alınmasında mücadelenin gerekliliği ve tarihcesi üzerinde durmuşlar, öğretmenlerin sorunlarının istedikleri biçimde çözümlenmesi için işçi kuruluşları öğretmenleri bütünü ile destekleyeceklerdir, demişlerdir.

Zaman zaman süreli alkışlar, bağımsız Türkiye tempolarına tanık olunan toplantı başarılı bir şekilde beş saat sürmüş ve saat 18 de sona ermiştir.

Ahmet KARAKUŞ
Zonguldak TÖB-DER Şubesi

FAŞİZM

— Ankara toplantısında Celal YILDIZ'ın yaptığı konuşma —

Dostlar, önce hepinizi dostça, kardeşçe selâmlarım...

Ömrü boyunca bütün dargelirlilerin, yoksulların davasını, işçi sınıfının ideolojisini dünyaya yaymak isteyen ve hayatını bu davaya adayan, güçlü şairimiz bakınız ne demiştir :

Yaşamak...
Bir ağaç gibi tek ve hür.
Ve bir orman gibi kardeşçesine.

Şu anda Ankara'dan Artvin'e; Hakkari'den Edirne'ye dek seslerimiz yankılanmakta, tüm öğretmenlerin yürekleri ilerici devrimci güçlerle beraber, halkla beraber, halkla bütünleşerek bir orman gibi kardeşcesine çarpmaktadır. Öğretmenler, gerçekten insanca ve kardeşçe yaşantıya dayalı, adaletli bir düzenin özlemini çekmektedirler.

ADALETLİ DÜZEN BU MUDUR?

Bir yandan köpeğine Avrupa'dan özel yiyecek, getirenler... diğer yanda çöplükten ekmek kırıntıları toplayan ilkokul çağındaki çocuklar; insanlar varken...

Bir yandan, beş fabrikaya, on köye sahip olanlar, diğer yandan bir konut sahibi olamayanlar, aylık ev kirasını bile veremeyenler varken... Bir yandan ülkemizin yer altı ve yer üstü kaynaklarını yabancılara peşkeş çeken, çok uluslu şirketlerle birleşip, ekonomik alanda halkımızın derisini yüzüp - sömürerek milyonları vuranlar, Avrupa gezilerine, eylencelerine katılanlar... Diğer yandan yoksulluk tüm ağırlığı ile sürerken. Ve özellikle Doğu Anadolu'da, kışın dünyadan ilgisi kesilen, karlarla kaplı, dağlar eteğinde kaderlerine terkedilmiş, kendisine ekmek, hayvanına ot bulamayan köylerimiz; halen yolsuz, ışıksız, karanlıkta beklerken, tek uygarlık aracı sayılan lâmbasına gaz alamayanlar varken... Viranşehir'de silâhsız halk topluca katledilirken...

Bir yandan yoksul halkı hiç ilgilendirmeyen diskotek müziği ve milyoner reklâmları RADYO VE TELEVİZYONDA bir avuç burjuvazinin özel zevkleri ve çıkarları için döne döne dinletilip, saatlerce sürdürülür... Bir yanda 35 milyon halkın çıkarlarını ilgilendiren konulara birazcık yöneldi diye bu kurumlara vargücü ile saldıran KARŞI — DEVRİMCİ — GERİCİ CEPHE varken...

Ve de... Burada sayılan yada sayılamayan milyonlarca haksızlıklara karşı çıkmak isteyen dürüst, yurtsever, devrimci gençlerimiz sermaye çevreleri tarafından, emperyalizm ve yerli uşakları tarafından, kurşunlanırken, bu düzene, adaletli düzen, bu düzence, kardeşce düzen denilir mi?

Hayır... Yoksulların haklı istemlerini baskı ve terör altında tutmak isteyen ve eğemen sınıfların çıkarlarını zorbalıkla, yağma ile devam ettiren bu bu düzene ADALETLİ DÜZEN DENİLEMEZ...

Bir düzen baskı, terör ve zulümle sürdürülüyorsa, onun adı faşizmdir.

Çağdaş dünyada, faşizmin varlığı, emperyalizme bağlıdır. Onu dünya çapında, emperyalist blokun jandarmalığını yüklenen Amerika'nın emrindeki gizli teşkilât CİA örgütlüyor. Halkların uyanışlarını kırmak, sömürünün ömrünü uzatmak için bu yola başvuruyor.

Büyük bir devrimci şöyle der... «Bugün uluslararası kapitalizm bütün gücünü sömürülen ülkelerden almaktadır. Fabrikaları için **hammaddeyi,** sermayesi için — **yatırım yerini,** ürünleri için — **pazarları,** işlerini yaptırmak için **ucuz iş gücünü...** ve en önemlisi, **karşı devrimci** ordusu için, **yerli askeri...** sömürdüğü ülkede bulmaktadır. Bu sömürgenlerin, Türkiye'ye yaklaşması, tilkinin tavuğa yaklaşmasına benzer. Örneğin, ülkemizden, sırtımızdan kazandığı yüz liradan, bir lirasını geriye, bize sunar ve bunu yardım diye tutturabilir

Emperyalistler ülkemize gölge etmesin, halkımız başka ihsan istemez onlardan. İlerici, devrimci kişiler ve örgütler ta yıllarca önce bu YANKEE'lerin, Türkiye'ye yalnızca kendi çıkarları için sinsice yanaştığını açıklamışlardı. Amerika'nın son tutumundan dolayı, varsın öz kaynaklarımızı onlara peşkeş çeken işbirlikçiler utansın. 6. Filoya karşı gösteri yaptı diye gençlerimizin kanlarını akıtan, karşı devrimci güçler utansın...

FAŞİZMİN DÜNYACA BİLİNEN MEŞHUR ÖZELLİKLERİNİ VE İŞLEVERİNİ ŞÖYLECE SIRALAYABİLİRİZ :

1 — Çağımızda emperyalizm kirli yüzünü sömürülen ülkelerden gizlemek için eskiden olduğu gibi açık işgale başvurmuyor. Eski özelliklerinde taktik değişiklikler yapıyor. Hoşuna gitmeyen iktidarları devirmek, yada yoksul ülkeleri ezmek için ajanlarını harekete geçirip bazı tanınmış yerli kişileri veya kukla komutanları satınalıp, onlarla birleşerek halka karşı, yine o halkın, askeri gücünü kullanıyor. Örneğin bu satlık komutanlar İspanya'da **Franko,** Vietnam'da **Vantio,** Şili'de **Pinoşe**'dir. Çağımızda faşizm, emperyalizmle onun uşakları olan yerli askeri ve sivil güçlerin karışımından oluşturuluyor.

2 — Faşizm sadece egemen sınıflara özgürlük tanır. Faşist düzenlerde sadece eğemen sınıfların çıkarlarına uygun düşen kitaplar, gazeteler, ansiklopediler yayınlanabilir. Emekçilerin yararına olan fikirler yasaklanır. Örneğin dünyanın en zalim faşisti olan Musolini kanunlarından olduğu gibi ülkemize aktarılmış olan faşist kökenli 141. — 142.

maddeler halen yürürlüktedir. Oysa bu yasalar anavatanı olan İtalya'da yürürlükten kalkmış ve bu faşizmi bütün dünya halkları mahkum etmişlerdir.

Faşizm kitap düşmanlığıdır. Faşist dönemlerde kitaplar toplanıp yığınlar halinde yakılır. Kişiler devrimci yayınları korku ile gizli gizli okurlar.

3 — Bu dönemlerde telefonlar dinlenir, mektuplar açılır, haberleşme özgürlüğü ve direk olarak anayasa çiğnenir.

4 — Tüm ülkelerde faşizm kendini güçlü görürse, ilerici, reformcu bir maske ile, ya da şike bir muhtıra ile açığa çıkar, iktidara talip olur. Bazen parlâmentoyu bile fesh eder. Bazen şekilsel olarak parlâmento ve yargı sisteminin kalmasını uygun görür. Dünya kamuoyunu şekilsel yargılamalarla yanıltmak ister.

5 — Faşist rejimlerde radyolarda bazen yoksulların yararına konuşmalar, gözboyama biçiminde sunulabilir. Ama uygulamada grevler, toplu sözleşmeler yasaklanır. Tüm ilerici işçi-köylü gençlik, memur örgütleri kapatılır. Sadece satılmış, sarı sendikalar ve dernekler bırakılır. Sınıf bilincine varmış 4 emekçinin bir araya gelmesinden kuşku duyulur. Tüm toplantılar ve yürüyüşler ya yasaklanır, ya da engellenir.

6 — Faşist dönemlerde toplu tutuklamalar başlar. İşçi liderleri ve işçilerin davasına kendisini adamış kişiler, gençler sokaklarda sorgusuzca kurşunlanır. İşgenceler çoğalır. Çok çeşitli ve insanlık dışı işgence yöntemleri uygulanır.

Faşizm güçlü olduğu dönemlerde sadece sosyalistleri değil, tüm ilerici aydınları, sosyal demokratları tutuklayabilir. Faşist dönemlerde; **barış güvercinleri uçamaz olurlar, yuvasına çekilmeye mecbur edilirler.** Halk tarafından sevilen tüm liderlerin peşine ajanlar takılır. Halkın haklı özlem ve isteklerine **kırımlar, kıyımlar, idam sehpaları ile karşılık verilir.** Faşizme göre burjuva yasaları, Anayasa bile «lüks»tür.

Örneğin Şili halkının gönüllerini kazanan, seçimle iktidara gelen Allendeyi, faşizm kurşunlamıştır. Samimi olarak emperyalizme - faşizme karşı olan ilerici kişiler, kuruluşlar ve örgütler tüm bu entrikalara ve kaba kuvvete karşı gözlerini kapayıp kulaklarını tıkayamazlar.

Kısaca faşizm, işçilerin, yoksul halkın ve tüm dar gelirlilerin düşmanıdır. Demokrasinin ve aydınlığın düşmanıdır. Oligarşinin şövenist — militarist diktatörlüğüdür. Faşizmi sadece bir kaç tane; uluyan güç olarak görmek, ya da göstermek yanıltıcı olur.

Faşizmin baştan beri sayılan özelliklerinden hepsi veya bir kısmı, bir ülkede işletiliyorsa, o ülkede faşizm vardır. Her ülkede değişik uygulamalarla, değişik şiddetlerle uygulanabilir. Ülkemizde de 1965 den beri faşizm bazen daha açık ve şiddetli, bazen örtülü, gizli olarak uygulana gelmektedir.

Ülkemizde, batı tipi klâsik bir demokrasi ortamı hiçbir zaman olmamıştır. Zaten çağımızda burjuvalar ilerici niteliğini, tüm olarak yitirmişlerdir. Ve klâsik demokrasiyi, özgürlükleri savunacak yapıya sahip değillerdir. Onlar bugün gericiliğin sömürünün ve baskının devamını savunuyorlar artık.

Ülkemizde, 12 Mart hareketi ile faşizmin işlevleri, kısa dönemde bir çok yönleri ile açığa çıktı. Tüm ilerici, devrimci kuruluşlar, sendikalar yayınlar ilk anda kapatıldı. İşgenceler daha da çoğaldı. Bir çok emekçi önderleri kurşunlandı. Kitaplar toplatıldı, yakıldı. Toplu tutuklamalar başladı. 12 Mart hareketi ile 8-10 bin ilerici-devrimci insan cezaevlerine dolduruldu. Geçmişteki şerefli örgütümüz TÖS kapatıldı. Balyoz hareketi ile bir gecede 3500 öğretmen evlerinden alındı.

14 Ekim seçimleri ile ülkemizde şekli demokrasinin, sınırları biraz genişledi. Bu şekli-nisbi gelişmeyi, batı tipi bir demokrasi gibi görmek, ya da göstermek; halkımızı yanıltmaktır.

Bilindiği gibi tarihi dönemini yitirmiş olan faşizm, bazen tezgâhlanır kan döker, domuz gibi dişlerini gösterebilir. Bilindiği gibi faşist kökenli bazı kanunlar halâ ülkemizde işletilmektedir...

Son günlerde kaba kuvvet yine saldırılara geçip katliamları başlatıyor. İşçilerin binlerce haklı istemleri, toplu sözleşmeleri engellenip askıya alınıyor. Malatya'da ve Elâzığ'da yürüyüş yapan ilerici kuruluşların üzerine, öğretmenlerin üzerine, karşı devrimci güçler, silâhla saldırıyorlar. Aydınlar, Örekler, Yamanlar sokak ortasında, gözler önünde kurşunlanıyor. İstanbul'da yapılacak olan öğretmenlerin yasal yürüyüşleri engelleniyor. Ankara'da Sıkıyönetimden izin alındığı halde, afiş yapıştıran TÖB-DER üyeleri gözaltına alınıyor.

Biz öğretmenler çok iyi biliyoruz ki, işçilerin, yoksul köylülerin, memurların kısaca tüm emekçilerin siyasal iktidarı kurulmadıkça, bize geçim,. bize rahatlık yoktur bu düzende.

SONUÇ :

Bu pahalılık, bu faşizan baskılar ve terör devam ettikçe, öğretmenler; daha ileri boyutlarda, daha ileri düzeylerde mitingler ve yürüyüşler yapacaktırlar, demokratik haklarını en son sınırına kadar kullanacaklardır. Pahalılık ve faşizmin gerçek sorumluluklarını halkımıza anlatacaklardır... Ve her gün anlatmaları gerekmektedir.

Öğretmenlerin iradesinin dışında sömürücü sınıflar tarafından oluşturulan bu kapkaçcı düzen ne gariptirki; tüm geri kalmış ülkelerdeki öğretmenleri ve tüm yoksul halkı huzursuz etmektedir.

Özellikle ilerici öğretmenler; bir yandan ekonomik baskı, bir yandan idari ve siyasî baskı altında tutulmaktadır. Öte yandan bir çok anti - demokratik, yasa ve yönetmeliklerle, binlerce öğ - retmenin elleri, kolları, dilleri bağlanmak istenmektedir. Fakat tüm bu baskılara rağmen devrimci öğretmenler sicilinden, terfisinden korkarak toplumcu görevlerini erteleyemezler... Halkımız öğretmenlerin sicilinin tertemiz olduğunu bilmektedir, artık...

Eğemen sınıfların kirli çamaşırlarını halkın

gözleri önüne sermek, emperyalistler ve uşaklarının sinsi oyunlarını açığa çıkarmak ve giderek gerçekten halk demokrasisinin kuruluşuna katkıda bulunmak elbetteki çok zor ve çok çetin olan bir görevdir. Karşı devrimci baskılar bu görevi bir kat daha zorlaştırmaktadırlar.

Fakat bir Çin atasözü şöyle der... «Karlı dağlar ne kadar yüce olursa olsun, mutlaka geçit verirler.» bu geçit sömürüden zarar gören tüm halkımızla birlikte aşılacaktır.

Gelecek günler mutlaka davasında haklı olan, bir orman gibi kardeşçe,, insanca... birlikte yaşamak isteyen... tarihin akışından yana olan. ilerici güçlerin, emekçi sınıfların; günleri olacaktır...

Selâm olsun, işçilerin; yoksulların davası için en ön safta mücadele verenlere...

Selâm olsun, bu mücadeleye katkıda bulunan tüm devrimcilere.

Selâm olsun, kendi haklı davasını, ezilenlerin davasını savunan tüm öğretmenlere...

Köysel Bölgede Öğretmen ve Sağlık

Dr. Turhan TEMUÇİN

Yarım asırdır efendimiz olduğunu söyleye geldiğimiz köysel bölge halkına bölgelerinde kimlerin liderlik ettiğini, ya da efendimiz köylü üzerinde kimlerin etken olduğunu 27 köyde yapılan bir araştırma şöyle saptamıştır :

1. Derecede sözü geçen : İhtiyar, çalışmaz
2. derecede sözü geçen : İmam
3. derecede sözü geçen : Muhtar
4. derecede sözü geçen : Çiftçi
5. derecede sözü geçen : Çiftçi «Bir evvelkinkinden ekonomik gücü az»
6. derecede sözü geçen : Çiftçi «eski muhtar»
7. derecede sözü geçen : Çiftçi, eski muhtar «6 dan ekonomik gücü az.

Bu sıralamada daha çok ekonomik gücü elinde bulunduran, yoksul köylüyü şu veya bu yolla, parasal yönden bağımlı kılan gruplar klâsmana girmiş buna karşılık köylüye, kırsal bölgeye uygar bir dünya görüşü getirecek olan, köylünün tek anlamda gerçek dostu olan öğretmen akla gelmemiştir.

Köylü üzerinde söz sahibi olan bu 7 gruptaki varlıklı kişilerin sağlık sorunları hakkındaki görüşleri ise şöyle olmuştur : % 36.1 i en önemli sağlık sorununun pislik, % 19.5 i fakirlik, % 22.2 si soğuk, % 8.3 ü kirli sular olduğunu söylemiştir. % 11.1 i ise en önemli sağlık sorununun Allahın emri olduğunu bildirmiştir.

24 köyde 33 cami, 9 köyde 28 kahvehane sayılmış, 1 köyde bir kitaplık bulunmuş, 9 köyde 9 sağlık ocağı, 9 köyde 9 sağlık evi, bulunmuş, 9 köyde de hiç bir sağlık kuruluşu bulunmamıştır.

Sağlık hizmetlerinin ulaşması yönünden, efendimiz olan, köylünün kaderi bu liderlerin, bu kuruluşların ve bu anlayışın döngüsü içindedir. Bu döngünün gereği olarak da köylümüz hastalık nedenlerini sayarken toplam 77 nedenden % 12.7 si Hastalık nedenlerini böyle Allahın bileceğine bağ- yapmaktan, nuska yazmağa kadar, okuyup üfletirilen sağlık anlayışının etkisinin sonucudur. Cin çarpması, peri çarpması, nazar değmesi gibi hastalık nedenleri bulmak köysel bölgede bir belli grubun çok işine gelmiş ve ortaya adlarına Mutatabbib denen sahte hekimleri çıkarmıştır. Hacamat tan, kurşun dökmeğe kadar, pirinç tanesine dua yazmaktan, tuza yumurtaya ayet yazmağa kadar hastalıkları çeşitli yöntemlerle tedavi eden 167 çeşit mutatabbib saptanmıştır. Ve bu mutatabbiblerin elinde köysel bölgelerin halkı ziyan olup gitmektedir. Mutatabbiblerle köylü üzerinde etken olan gruplar arasındaki sıkı bir çıkar birliği bu yöntemin sürüp gitmesine neden olmaktadır.

Yirminci yüz yılın üçüncü çeyreğinde sağlık anlayışı açısından dünyanın hiç bir yerinde görünmeyen bu uygulamaya bir tek anlayış karşı çıkmaktadır. Bu anlayış, köysel bölgeye aydınlığı, insanlığı ve sevgiyi götüren öğretmende şekillenmektedir. Sağlık anlayışını okulundaki öğrencilerine temizlik görüşü ile aşılamaya çalışan köy öğretmeni, bir eğitimci olmanın sınırlarını yıkmış, gerçek bir hekim gibi sağlık sorunları üzerine eğilmiş, hastayı mutatabbiblerin elinden kurtaracak amaca yönelmiştir. Öğrencisinin hastalığının adını koyan, tedavi için sağlık personeline ulaştıran, köylere sağlığın temeli olan hijyeni götüren, helâ kullanma gereğini, temiz su içme alışkanlığını aşılıyan hep köy öğretmeni olmuştur.

İçinden çıktığı toplumun insanlarına sağlıklı olmayı, hastalıklardan korunmayı öğütleyen ve bunun için inanılmaz bir sezgi ile hep doğruyu yapan köy öğretmeni yalnız hastalıklarla değil,

PAHALILIK

— Ankara toplantısında İsmet YALÇINKAYA'nın konuşması —

Türkiye emperyalist - kapitalist ilişkiler içinde, geri bıraktırılmış bir ülkedir. Emperyalizm ve yerli ortaklarının tahakküm ve sömürüsü başta işçi sınıfı olmak üzere, köylü, memur, öğretmen, dar gelirli tüm halkımızı etkilemekte, günden güne doğa dışı, fizik dışı, çağ dışı bir yaşam içine sürüklemektedir. Bugünkü gelir dağılımı adaletsizliğinin, sömürünün, bağımlı iktisadi gelişmenin, aşırı kâr oranlarını daha da yükseltmek isteyen egemen sınıfların uyguladıkları enflasyonist baskıların nedeni, can çekişen ve sürekli bir ekonomik kriz içine girmiş bulunan emperyalizmin, krizin tüm yükünü geri bıraktırılmış ülkelerin emekçi halklarının sırtına yüklemesindendir.

Kardeşler,

1974 yılında ulusal gelirimiz 430 milyar liradır. Ancak, ulusal gelirimizin % 40'ını nüfusumuzun % 1'i, yani seksen bin aile almaktadır. Bu da aile başına 2 milyon lira ederken, yüz bin'in üstünde aile de yılda 2000 lira ile geçinmek zorunda bırakılmaktadır. 1968 yılı istatistik rakamlarına göre hane halkının % 2,8 ini oluşturan ticaret burjuvazisi, milli gelirin % 14,5 ini alırken, hane halkının % 22,6 sını oluşturan işçi sınıfı milli gelirin ancak % 16,4 ünü alabilmiştir. Enflasyonist baskıların işçi ve memur ücretlerinin artışının bir günahıymış gibi göstermeye çalışan sömürücü sınıflar 1963 yılı raporlarına göre, 100 lira değer yaratan bir işçinin 29 lirasını ücret olarak aldığını, kalan 71 lirayı da sömürücü asalakların gasbettiği gerçeğini saklamak ve halkımızı uyutma çabası içindedirler.

Kardeşler,

Emperyalizm can çekişmektedir. Vietnam'da, Kamboçya'da, Ortadoğu'da ezilen halkların bağımsızlık ve sosyalizm mücadeleleriyle geri püskürtülmektedir. Bütün bu yenilgilerin acısını geri bıraktırılmış ülkelerin emekçi halklarının sırtına yüklemektedir. Ne kadar saldırgan olursa olsun tarihin akışını durduramıyacaktır. Bu akışı hiçbir güç, hiçbir çaba geri çeviremiyecektir.

Kardeşler,

Bilhassa 1970 yılından bu yana hızla artan fiyatlar karşısında genel olarak sabit gelirli devlet memurlarının, özel olarak da öğretmenlerin gerçek gelirleri giderek azalmıştır. Bu somut bir şekilde şöyle açıklanabilir: 1970 yılından 1974 Ekim sonlarına kadar toptan eşya fiyatlarındaki artış % 112 arasında olmasına karşın devlet memurlarının geliri, kat sayının 1974'de 8'e çıkarılmasıyla ancak % 14 oranında artmıştır. Başka bir deyişle devlet memurlarının gerçek gelirleri yarı yarıya azalmıştır. Sorunu daha da somuta indirgemek için şöyle bir örnek de verilebilir. 1970-1974 yılları arasında memur maaşlarında katsayı 7 olarak kalmıştır. Yani 1970 yılında brüt 7000 lira maaş alan bir devlet memurunun, brüt geliri, fiyat artışlarına göre 1971 yılında 5880, 1972'de 4820, 1973'te 3850, 1974'de katsayı 8'e çıktıktan sonra bile 3275 liraya liraya inmiştir. 1975 yılında katsayının 9'a çıkarılmasıyla memur maaşlarında brüt % 12,5 oranında artmış olacaktır. Halbuki Tekel maddelerine yapılan son zamlardan da belli olduğu gibi 1975 yılında fiyat artışları % 12,5'un çok üstünde olacaktır. Aslında memurların 1970 yılındaki satın alma gücünü koruyabilmek için katsayının 1971'de 8, 1972'de 9,5, 1973'de 11,5, 1974'de 14,5 ve 1975'de de 15'e çıkarılması gerekmektedir. Kısacası sömürücü sınıfların gerçek gelirleri artarken, pahalılığın yükü, ekonomik istikrarı korumak bahanesiyle sabit gelirlilerin üstüne yıkılmaktadır. Grevli, toplu sözleşmeli sendika haklarını alan işçilerimizin, patronlarla çıkar birliği içinde bulunan sarı sendikaların varlığıyla ücretleri hep fiyat artışlarının gerisinde kalmıştır. Reel işçi ücretleri 1971'de % 5,1 1972'de % 1,4, 1973'de % 3,9, oranında azalmış, bugün de bu aynı hızla azalmaya devam etmektedir

Kardeşler,

1970 yılında dört nüfuslu bir ailenin yalnızca normal beslenebilmesi için Ankara'da 2566 lira İstanbul'da 2719 lira gerekmektedir. 1970 yılından beri pahalılık, enflasyon hızla yükselmiştir. Buna göre aynı ailenin günümüzde insanca beslenebilmesi için Ankara'da 5300 lira, İstanbul'da 5700 lira

---

yalnız hastalık nedeni mikroplarla ve onların bulaşma yolları ile değil, köylü üzerinde etken olan o 7 grubun her biri ile de amansız bir savaş vermektedir. Hileyi, çıkarı, sahtekârlığı yıkmak ve bir uygar anlayışı getirmek için.

Çevresine çağının anlayışını vermeğe uğraşma yetmiyormuş gibi, bir de sağlık anlayışı vermek için savaşan köy öğretmeninin sağlığı yitip gitmektedir de kimse farkına bile varmamaktadır.

Körpe vücudu kurşunlanmakta, pırıl pırıl kafası sopalarla kırılmaktadır da kimse ayağa kalkıp «ne oluyor yahu» diyememektedir. Çünkü o 7 grubun arkasına eklenmiş daha nice yedi gruplar vardır ki illerde, ilçelerde tuzak kurmuş köysel bölge halkının uyanmaması, sağlıklı olmaması için çifte telli oynamaktadırlar.

Varsın onlar oynasınlar ve varsın yitip gitsin öğretmenim. Tükenmiyecek ki...

:t geliri olması gerekmektedir. Halbuki günü-
üzde 891 öğretmenin maaş ortalaması 3900 lira,
772 öğretmenin 2484 lira, 27541 öğretmenin 1765
'a ve 102350 öğretmenin 1305 liradır. Emekçi hal-
mızın emeklerini sömürenler sağlığımızı da sö-
ürmektedir. Geri bıraktırılmış ülkemizde sağlık
:ninee akla; hastane, doktor, ilaç gelmektedir. Ye-
rince beslenme, sağlık koşullarına uygun konut;
:vre temizliği, iş güvenliği ve yarına güvenle bak-
ak, akla bile gelmemektedir. Türkiye'de 16286
)ktordan % 68'i nüfusumuzun % 17'sinin yaşa-
ğı İstanbul, Ankara, İzmir'de; % 2,2'si de nüfu-
ımuzun % 8,9'unun yaşadığı Doğu ve Güneydoğu
lerinde bulunmaktadır. İstanbul'da 6000 doktor
arken, Hakkari'de 1, Bingöl'de 2 doktor vardır.
:astane sayısı 791, yatak sayısı seksen bindir. Bu-
un da % 45'i İstanbul, Ankara, İzmir'de bulun-
ıaktadır. Emekçi halkımızın sağlığı bir ticaret
ıetaıdır. Emperyalizmin ve yerli ortaklarının çı-
arları doğrultusunda planlanmaktadır. 1963 - 1970
ılları arasında Sosyal Sigortalar Kurumu'nun ilaç
arcamaları 637 milyar 306 milyon liradır. Sosyal
igortalar Kurumu'nun ilâç fabrikası kurmasına
arşı çıkmalarının, işi Anayasa Mahkemesine dek
ötürmelerinin altında yatan gerçek, milyarları
şan sömürüdür.

Kardeşler,

Emperyalizm ve yerli ortakları, yeraltı ve yer
istü zenginliklerimizi çarçur etmektedir. 1960 -
970 yılları arasında Amerika Birleşik Devletlerinin
nadenlerimize yaptığı yatırım 22 milyar lira, sağ-
adığı kâr 55 milyar liradır. Haşhaşımızdan mader
erimize, buğdayımızdan petrolümüze, eğitimimiz-
len sağlığımıza kadar doğa bize ne vermişse her
;eyimize el uzatan bu sömürücüler bize yardım
:ttiğini söylemekte ve de yardımı kesmektedir.
Kimin kime yardım ettiğini artık halkımız bilmek-
:edir.

Kardeşler,

Pahalılık, baskı, tahakküm, saldırıların, kur-
şunlamaların tüm bu faşizan baskıların tek sorum-
lusu emperyalizm ve yerli ortaklarıdır. İşçiler, köy-
lüler, öğretmenler, tüm ezilen, hor görülen, sömü-
rülen emekçi halkımız bunun bilincindedir. Ve
emperyalizmin baskı zincirinin her bir halkasının
tek tek uğraşılarla değil örgütlenerek, örgütlü mü-
cadelelerle, örgütler arasındaki güçbirliği ile kıra-
cağını bilmektedir.

Öğretmen Arkadaş,

Üzerine çöken bu kâbustan senin örgütün
TÖB - DER'de birleşerek kenetleşerek kurtula-
bilirsin. Sömürücüler seni bölmek için ilkokul öğ-
retmeni, ortaokul öğretmeni, yüksek okul öğret-
meni diye suni çelişkiler yaratmaktadır. Senin sen-
le çelişkin yoktur. Senin çelişkin seni sömürüp bu
duruma düşürenlerledir.

— Taban ve tavan derecelerinin yükselmesini
istiyorsan,

— Ayağını toprağa basmıyanlara binlerce lira
yan ödeme verilirken, senin maaşının 1305 lira
olarak kalmasını istemiyorsan,

— Öğretmen ve öğretmen olmayan

— Herkese iş, işe uygun ücret istiyorsan,

— Emperyalizmin eğitimimizdeki etkilerinin
kalkmasını, ulusal eğitim politikasını istiyorsan,

— Herkesin kabiliyet ve yetkisi doğrultusun-
da en iyi şekilde eğitilmesini istiyorsan,

— Sözde eşitlik değil ,olanak ve bu olanağın
herkese sağlanmasını istiyorsan,

— Disiplin Kurullarının kalkıp Disiplin Mah-
kemelerinin kurulmasını istiyorsan,

— İller İdaresi Kanunu'ndaki baskı maddele-
rinin kalkmasını istiyorsan,

— Yöneticini kendin seçmek istiyorsan,

— İnsanca, özgürce yaşamak istiyorsan,

Gel! Gel! Gel!

TÖB-DER'de birleş, Grevli, Toplu Sözleşmeli
Sendika hakkını almak için demokratik mücade-
leye giriş.

Kardeşler,

Biz Türkiye Öğretmenleri, İşçi, Köylü, dar
gelirli emekçi halk yığınlarının bağımsızlık ve
demokrasi mücadelesinin bir parçasıyız.

— Biz seksen bini aşkın TÖB-DER'li öğret-
menler olarak Kamu Personeli için Toplu Sözleş-
meli, Grevli sendika istiyoruz.

— Biz emperyalizme ve kanlı diktatörlüğü fa-
şizme karşı mücadele ortak düşünce ve eylem bir-
liği istiyoruz.

— Biz köyden kente, fabrikadan üniversite'ye
kadar herkes için örgütlenme hakkı ve bunu en-
gelleyen, kısıtlayan tüm yasaların kaldırılmasını is-
tiyoruz.

— Biz Mussolini İtalya'sı Ceza Yasalarından
alınan Türk Ceza Kanunu'nun 141, 142. ve 146.
maddelerinin kaldırılmasını istiyoruz.

— Biz Dernekler Kanunu, Üniversiteler Ka-
nunu, Milli Eğitim Temel Kanunu gibi emekçi hal-
kımızın çıkarlarına ters düşen ve sömürü çarkları-
nı yağlayan kanunların halkımızın yararına değiş-
tirilmesini istiyoruz.

— Biz 1475, 274, 275 sayılı kanunların işçi sı-
nıfımız yararına değiştirilmesini ve lokavtın kal-
dırılmasını istiyoruz.

— Biz Sendika seçme hakkının, referandumun
işçi sınıfının yararına yasalaştırılmasını istiyoruz.

— Biz öğretmenlerimize, işçilerimize, köylüle-
rimize, devrimci aydınlarımıza ve gençliğimize em-
peryalizm ve yerli ortaklarının saldırttıkları ko-
mandolar ve faşist Ülkü Ocakları'nın dağıtılmasını
istiyoruz.

— Biz Şahin Aydın'ın, Hüseyin Örek'in, Ke-
rim Yaman'ın ve Viranşehir'de kitle katliamını ya-
panların ortaya çıkarılmasını istiyoruz.

— Biz halkımızın temel gıda maddelerini or-
tadan kaldıran istifleyenlerle ve bunların baş so-
rumlusu emperyalizm ve yerli ortaklarına karşı
tüm Sendikaların, devrimci derneklerin ve devrim-
cilerin mücadelede elbirliği etmesini istiyoruz.

KAHROLSUN| EMPERYALİZM VE FAŞİZM!

YAŞASIN HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK VE
DEMOKRASİ MÜCADELESİ!

I. Millî Eğitim Şûrasında İlköğretim Sorunu

Yılmaz ELMAS
Öğretmen

17—29 Temmuz 1939 günleri toplanıp Türkiye'nin Eğitim ve Öğretim sorunlarını tartışarak önemli kararlar alan I. Millî Eğitim Şurası'nı incelemekte yarar vardır.

10.VI.1933 gün ve 2287 sayılı Yasayla kurulması gereken Millî Eğitim Şurasının ilk toplantısı 17—29 Temmuz 1939 günleri arasında yapılmıştır. I. Millî Eğitim Şurasına 52 üyeden başka 86 kişi daha danışman olarak katılmıştır. Bu şurada ele alınan eğitim ve öğretim ilkeleri, ilköğretimin gerçekleştirilmesi çabasında başlangıç olmuştur. Şûrada kurulan komisyonlar şunlardır: 1 — Planlama Komisyonu, 2 — İlköğretim Komisyonu, 3 — Orta Öğretim Talimatnameler Komisyonu, 4 — Orta Öğretim Programlar Komisyonu 5 — Teknik Öğretim, Ticaret Okulları Komisyonu, 6 — Teknik Öğretim Sanat Okulları Komisyonu, 7 — Teknik Öğretim Kız Enstitüleri Komisyonu, 8 — Yüksek Öğretim Esas ve Öğrenci Kabul Talimatnameleri Komisyonu, 9 — Yüksek Öğretim Ders ve Sınav Talimatnameleri Komisyonu, 10 — Yayın Komisyonu 11 — Beden Terbiyesi Komisyonu, 12 — Dilekler Komisyonu.

İlköğretim Komisyonunun oluşum biçimi:
Başkan : İsmail Hakkı Baltacıoğlu,
Raportör : Cemal Ongun

Üyeler : İsmail Hakkı Tonguç, Halit Ziya Kalkancı, Hüsnü Baykoca, Emin Soysal, Kadri Günay, Mustafa Rahmi Balaban, Reşat Tardu, Sadrettin Celâl Antenel, Sıdıka Köker, Teyfik Yıldız, Teyfik Kut, Cafer Olcay, Fuat Baymur, Hayrullah Örs, Hikmet Türk, Hıfzırahman Öymen, Muhittin Akdik, Rahmi Vidinel, Reşit Tarakçıoğlu, Süleyman Edip Balkır.

Şuraya Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel başkanlık etmiştir. İsmail Hakkı Tonguç, İlköğretim Komisyonunda etkinlik göstererek önemli kararların alınmasını sağlamıştır. Hasan Ali Yücel, şuranın açış konuşmasında; İlköğretimde köylere ağırlık verilmesi gereğini şöyle belirtmiştir:

«Maarif Şurasının Sayın Üyeleri:
Şuranın ilk toplantısını açıyorum.
İlköğretimin köylere girmesi yolunda ilk yapılacak iş, gerçeği olduğu gibi görmek, onun apaçık gösterdiği durumdan umutsuzluğa düşmeksizin gereken tedbirleri almak ve uygulamaktır. Köy yaşantısının kendine özgü koşullarını gözönünde bulundurmadan köyde eğitim işini, şehir yaşantısına kıyas ederek düzenlemenin sakatlığını deneyler bize göstermiştir.

Köy öğretmenini köyde doğmuş büyümüş, köy hayat şartlarının canlı olarak yaşandığı öğretmen okullarında yetiştirmeyi ilke olarak ele almış bulunuyoruz. Bu ilkeye göre iki yıldan beri sayın selefim Saffet Arıkan'ın himmetiyle kurmuş bulunduğumuz Köy Öğretmen Okulları köy öğretmenliği sorununu en iyi biçimde çözümleme yolunda epeyce yol almış bulunmaktadır. Bu öğretmen okullarından yetişecek öğretmenlerimiz köy bünyesinin yılardan beri bize gerektirdiği ancak Cumhuriyet devrinde zorunluğunu kalkınma hareketinin yorulmaz ve ülkücü yapıcıları olacaklardır.

Şimdiye kadar ancak 4638'ine öğretmen gönderebildiğimiz 40 bin köyün hepsine öğretmen okulundan çıkmış öğretmen göndermenin ne kadar parlak olursa olsun ancak bir hayal olduğunu takdir edersiniz. Onun için nüfuslarının azlığı dolayısıyla öğretmen okulundan çıkmış bir öğretmen göndermeğe bugün için olanak bulamadığımız köyleri eğitmen okutmanın zorunluluğu yüksek kurulunuzca da onaylanır. 3 yıldan beri yurdun çeşitli yerlerinde açmış olduğumuz kurslarda yetiştirdiğimiz eğitmenlerden köylerimizde aldığımız randıman hepimizi memnun edecek bir değerdedir. Köyden yetişmiş köy kalkınmasının hayatî önemini içinden duymuş çalışkan ve girişken gençleri köy çocuklarını ve köy halkını yetiştirmek için gereken bilgiler yetenekler, teknik araçlar ve özellikle ülkülerle donatıyoruz.

Şimdiye kadar en kuytu köylere dağıttığımız eğitmenlerin bulundukları köylerin çocuklarına ve ergin halkına okuma yazma, hesap, tabiat ve sağlık bilgileri gibi genel bilgiden başka yurtdaşlık eğitimini ve Türk Devrim ilkelerini telkin etmek, yani tarım yöntemlerini amelî olarak öğretmek, tarım ve sağlık alanlarında yapılması gereken işleri köylüye yaptırmak, az masraflarla köy okul binalarını yapmak gibi hizmetlerle köye canlı bir gelişme ruhu götürdüklerini ve getirdiklerini sevinerek görüyoruz.»

İlköğretimi gerçekleştirmek amacıyla eğitmen kurslarının ve köy öğretmen okullarının-köy enstitülerinin şûrada ele alındığı görülmektedir. Şûraya bir üye olarak katılan ilkokul öğretmenlerinden Teyfik Yıldız, köy okullarında öğretimin 5 yıla çıkarılmasını ve hayatta pratik beceriler kazandırmasını savunmuştur.

«Köy çocuğu aldığı bilgi ile bugünkü durumda hayatta bir iş yapamamaktadır. Hatta birkaç yıl sonra okur yazarlığını da yitirmekte, askerlik çağına geldiği zaman orada yeniden okumaya mecbur tutulmaktadır. 5 sınıflı öğretimin köy çocuklarına verilmesi zorunludur» diyerek köy çocuklarının 5 yıllık öğretimden gçirilmesinin zorunluluğunu ortaya koymuştur.

Mehmet Emin Erişirgil, şûra oturumlarının birinde ilköğretimin komisyon üyelerince, nüfusu 400'den fazla köylere öğretmen, 400'den az olan köylere eğitmen göndermenin benimsendiğini açıklamıştır.

I. Millî Eğitim Şûrasında ilköğretim deyince akla köy sorununun geldiği, oturumların başından sonuna kadar görülmektedir. Köylerde ilköğretimin gerçekleştirilmesi yanında teknik tarımın, kooperatifçiliğini sağlık ve daha iyi yaşama koşullarının gerçekleştirilmesi düşünülmektedir. Köy Okulları ve Eğitmen Kursları bu amaca yönelik çalışmaların başlangıcı sayılmaktadır.

İlköğretim Komisyonu çalışmalarından sonra, şuraya görüşlerini açıklayan İsmail Hakkı Tonguç, «Önemli sorun hakkında fikrimin sonucunu sayın şuraya şu biçimde bildirmek istiyorum ki köylerde açtığımız öğretmen okulları tam anlamıyla iş yapacak karakterde insan yetiştiriyor. Bu biçimdeki insana bizim ülkemizde aydın iş adamı kıtlığı dolayısiyle bu görev verilmiştir ve denmiştir ki bizim köylerimizde nasıl öğretmen ihtiyacı varsa aynı biçimde demirciye, kooperatifçiye, inşaatçıya da ihtiyaç vardır. Öğretmen bildiğimiz klâsik öğretmen gibi ilkokul öğretmenliği yapmakla kalmayacak, köyde geçecek bir mesleği de, örneğin; demircilik mesleğini de iyi bilmeli ve köydeki çocuklara öğretebilmelidir.» diyerek köy öğretmen tipini çizmiş ve köye götürülmesi gerekli ön hizmetleri belirtmiştir. Eğitmen kursları ve Köy Öğretmen Okulları Birinci Millî Eğitim Şurasının en önde gelen önemli sorunları olarak ortaya atılmış bu konuda önemli kararlar alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel, şûranın son günü bir konuşma yaparak çalışmaların olumlu bir biçimde sona erdiğini belirtmiştir.

Şûranın İlköğretim Komisyonunun sonuçlandırdığı rapor ve kararların ilginç yönlerinin ele alınması yararlı olacaktır. Rapor ve kararlar; Komisyon üyelerinin ilköğretim ve köy sorununa nasıl çözümler arayıp bulduklarını gösteren ilginç belgelerdir. Gazi Eğitim Enstitüsü Hakkında Rapor'da «Pedagoji Şubesi on yıldan beri verdiği mezunlarla ilköğretim alanına modern denetim görüşünü sokmayı başarmıştır.

Ancak son yıllarda Eğitmen Kurslarıyla Köy Öğretmen Okulu teşkilâtının yepyeni bir yöne yönelmesi müfettişlerin bugünkünden daha pratik yetiştirilmelerini gerektirmektedir.

Eğitmen çalıştığı köyde yalnız öğretimle uğraşmayıp köyün kalkınmasını içeren birçok tarımsal ve pratik çalışmalarda bulunduğu gibi bir iki yıl sonra ilk mezunlarını verecek olan «KÖY ENSTİTÜLERİ»nin mezunları da köylerde öğretimden başka tarıma, hayvancılığa, kooperatifçiliğe, yapıcılığa ve küçük sanatlara ait birçok pratik ve yararlı becerileri de yaymaya çalışacaklardır. Bu görüş temel alınarak yetiştirilecek olan ilköğretim müfettişlerinin bu gibi pratik becerileri benimsemeleri ve teftiş edecekleri öğretmen ve eğitmenlerin çalışmalarına yabancı kalmamaları zorunludur.

Bu amaca varmak için pedagoji bölümünün iki yıl olan öğretim süresini bir yıl daha uzatmak gerekmektedir» denerek ilköğretimdeki gelişmelere Köy Enstitüleri ve Eğitmen Kursları gerçeğine denetimin de uyabilmesi için olumlu çözümler önerilmiştir.

Lâhika : 35'de «Millî Eğitim Eminliklerinin kaldırılması Millî Eğitim Müdürleri Talimatnamesinin değiştirilmesi, İlkokul Programının değiştirilmesi, Eğitmenli okullar kurumunun denetim alanına girmiş bulunması (İdarî Umumiyeyi Vilâyet) Yasasının hükümleri, İlköğretim Müfettişlerinin Genel Muvazeneye alınmaları yasanın yürürlüğe girmiş bulunması ve meslekî hayatın değer görüşlerinin değişmesi 1930 tarihinde Türk harfleriyle yeniden basılmış İlköğretim Müfettişleri Talimatnamesinin (2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 46.) ıncı maddelerinin ya değişikliğe uğratılması veya tümüyle değiştirilmeleri zorunlu olmuştur. Komisyon bugünkü yasalara ve yurt koşullarına uygun yeni bir ilköğretim müfettişleri talimatnamesi yapılması gereğini duymuştur» denerek, Millî Eğitim Eminliklerinin kaldırılması, Millî Eğitim Müdürleri Talimatnamesinin, ilkokul programının değiştirilmesi ve İlköğretim Müfettişleri Talimatnamesinin bllirtilen maddelerinin değişikliğe uğratılması veya tümüyle kaldırılması İlköğretim Komisyonunca önerilmiştir.

İlköğretim Komisyonu Lahika 30'da «Bir öğretmen tarafından yönetilen 3 sınıflı köy okulunun 5'e çıkarılması sorununu incelemiş ve bu işin teknik olanaklarını da düşünerek uygulanmasını kabul etmiştir.»

Lahika : 39'daki Plân Komisyonunun Raporunda, İlköğretime ayrılan bölümde:

1 — Nüfusu 400'den fazla olan yerlerde 5 yıllık eğitimin belirtilen gelişme programı içinde öğretmen aracılığıyla sağlanması.

2 — Nüfusu 400'den aşağı yerlerde en az üç yıllık öğretimin eğitmen aracılığıyla verilmesi,

3 — Halen 3 yıl öğretim gösteren okulların 5 yıllık ilköğretim yapmalarının şöyle sağlanması.

a) Eğitimle yönetilen okullar için ilköğretimi tamamlayacak 2 yıllık pansiyonlu bölge okulları açılması veya çocukların gidip gelmesine uygun merkezi köylerde bu öğretimin yapılması.

b) Bir öğretmenli ve 5 sınıflı okullar açılması.

4 — Eğitmenlik kursunu geliştirmeye devam etmeliyiz. Şu kadar ki 10 eğitmene bir başöğretmen atanması bu yolda ilköğretimi tamamlamanın baş koşulu olmalıdır.

5 — Eğitmenlerin öğretimi ve tarımsal işlerinde görülen eksiklikler saptanarak gezici başöğretmenler tarafından tamamlanmalıdır.

6 — Eğitmenlik, evlerinde Türk dili konuşmayan yerlerde uygulanmamalıdır.

7 — Evlerinde Türk dili konuşmayan yerler için alınacak tedbir:

Yalnız maarif noktasında değil bütün devlet bakımından önemli olan bu sorun hakkında bakanlığımızın inceleme alanına geçmesi ve sonra yurttaşların ulusun tümü için üretici duruma getirilebilmesine yarayacak tedbirlerin alınması gereklidir.

8 — Nüfusu 400'den fazla köylerde okutulmayan çocuklar için öğretmen yetiştirmek üzere var olan onbir ilköğretmen okulu köyde ve şehirde gereğince görev yapacak öğretmenler yetiştirecek duruma getirilmeli ve aşağıdaki gelişme plânında gösterildiği biçimde sayıları arttırılmalıdır.

9 — Yeni açılan ve köy çocuklarına bütün işleri yapabilecek kişiliği olanakları veren ve bu durumda öğretmen yetiştiren İzmir Kızılçullu, Eskişehir Çifteler, Kastamonu Gölköyü, Trakya Kepirtepe gibi okulların bu gelişme plânı çerçevesinde arttırılması gereklidir.

13 — Köy öğretmenlerinin huzur içinde ve yararlı bir biçimde çalışmalarını sağlayabilmek için aşağıdaki tedbirlerin alınması uygun görülmüştür. a) Yatacak yer, b) Ecza dolabı, c) Kendisinin ve ailesinin hastalıklarıyla ilgili sağlık müfettişleri, d) Özellikle iktisadî ve sıhhî bakımdan bulunduğu köyde eser bırakmış olanlara para ödülü, e) Tarım işlerinde gereken araçlar, f) Ektiği araziden yararlanmaya engel kayıtların kaldırılması» yer almaktadır.

İlköğretime getirilen yeniliklerin temeli I. Millî Eğitim Şûrasında alınan kararlara dayanmaktadır. Türkiye'de ve dünya'da yankılar uyandıran Köy Enstitüleri bu temel düşüncelerle doğup büyümüş ve gelişmiştir. Köy Enstitülerinin yurt çapındaki gelişimden tedirgin olan egemen güçler, sonradan bu okulları kapatma yoluna gitmişlerdir.

Köy Enstitüleri uygulaması eğitim ve öğretimimize canlılık getirmiş, bunun yankıları sanat, fikir ve toplumsal yaşantımızda da görülmüştür. ARIKAN — TONGUÇ — YÜCEL bu olguya katkıda bulunan değerli eğitimcilerimiz olarak anılacaklardır.

TÖB—DER Başkanlığına
Ankara/Türkiye

Örgütümüzün faşizmi lanetleme ve Öğretmenlerin sendikal demokratik haklarına kavuşma amacı ile düzenlediği kapalı salon toplantılarına yapılan insanlık dışı ve terörist eylemleri duyduk.

Halkın devrimci mücadelesini hiçbir güç söndüremez. İşbirlikci ve çağ dışı düşünce her zaman olduğu gibi bu gün de iflas edecektir. Yurtsever güçler bu konuda her türlü baskıyı yıkmaya kararlıdır. Tüm karanlık uygulama ve teröre karşın halkın gücü amacına ulaşacaktır.

MHP ve fikir uydusu çağ dışı uygulamalarını nefretle karşılar örgütümüzü tüm gücümüzle destekleriz.

İşçi Öğretmen Abdurrahman ÇETİNKAYA
İşçi Öğretmen Şadiye ÇETİNKAYA

İşçi Ali KIZILPINAR
6901 Eppelheim
Th. Körner Str 6
A L M A N Y A

KAMU OYUNA

Sağcı partilerin açıktan açığa besledikleri faşist komandoların, yurdumuzun ilerici güçlerine, öğretmenlere, işçilere, öğrencilere, gençlere, aydınlara karşı giriştikleri kanlı saldırılar son zamanlarda gittikçe yoğunlaşmaktadır.

Ülkü Ocaklarına mensup silahlı saldırganlar açıkca cinayet işlemektedirler.

Bu saldırıların altında, emperyalistlerin ve işbirlikçilerin, yeni bir 12 Mart yaratarak, halkımızın özgürlük mücadelesini yıldırma çabaları yatmaktadır.

Bu faşist saldırılara karşı, Türkiye Öğretmenlerinin meslek örgütü TÖB—DER ve tüm diğer ilerici kuruluşların yürüttüğü, anti-emperyalist, anti-faşist mücadeleyi bütün gücümüzle destekler, kıyıma, saldırıya uğrayan tüm öğretmen, öğrenci ve işçilerle dayanışma içinde olduğumuzu duyururuz.

TÜRKİYELİ
ÖĞRETMENLER DERNEĞİ — Batı Berlin
TÜRKİYELİ
ÇOCUKLARIN HAKLARI KOMİTESİ
1 Berlin 21 — Emdenerstr. 39

SAVUNMA

KUBİLAY ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE
MALATYA

27.1.1975 tarih ve 232.1/157 sayılı yazı ile istenen savunmamdır:

I — Sınıflarda para topladığım ve bu paralarla kitap alarak öğrencileri bu kitapları okumaya zorladığım iddia edilmektedir.

Cevabım :

Millî Eğitimin bir felsefesi ve bir amacı olur. Öğretmen, kendisine teslim edilen öğrencileri, Millî Eğitimin felsefesi doğrultusunda Millî Eğitimin amaçlarına ulaştırmak için çalışan ve öğrenciye yön veren kişidir.

Eğer Millî Eğitimi, bir felsefeden ve bir amaçtan yoksun, politik çıkarlar doğrultusunda sürdürülmek isteniyorsa öğretmen, kendini topluma adamış bir kişi olarak Millî Eğitimin felsefesini ereğini saptıyacak nitelikte olacak şekilde kendini yetiştirmiş ve politik çıkarların maşası olmaktan kendini kurtarmış olmalıdır ki öğrencilerini yurt ve ulus yararına yönlendirebilisin.

Türk Millî Eğitiminin saptadığı amaçlar şunlardır:

a — Yetişecek çocuğun şerefli Türk Tarihinin değerlerini korur, Türk Devriminin ilkelerine bağlı,

b — Millî kaynakları korur,

c — Kötü koşulları düzeltmek için çalışır,

d — Bilimsel çalışma ve ilerlemelerin genel refahı getireceğini kavrar,

e — Sorumlu işler almaya hazırlıklı kılınır, diye saptanmıştır.

Yetiştirmekle görevli bulunduğum Türk Çocuğunun Türk Devriminin ilkelerine bağlı olabilmesi için Türk Devrimini iyi bilmesi gerekir. Çünkü bilinmeyen bir şeyin ilkeleri olmaz. Öyleyse Türk Devrimini öğrencilerime öğretmek benim aslî görevimdir.

Yetiştirmekte olduğum Türk Çocuğunun Millî Kaynakları koruyabilmesi için Millî Kaynaklarımızın neler olduğunu, kimler tarafından sömürüldüğünü öğretmek gerekir ki o kaynakları sömürüden kurtarıp koruyabilsin. Millî Kaynakların ne olduğunu ,nasıl işletildiğini bilmeyen bir kimse onları koruma ve kurtarma gereğini nasıl duyabilir?

Yetştirmekte olduğum Türk Çocuğu, kötü koşulları düzeltebilmesi için düzeltilmesi gereken şeyin ne olduğunu bilmeli ki düzeltebilsin. Kötü koşulların ne olduğunu bilmiyen bir öğrenci neyi düzeltmeye çalışacaktır?

Yetiştirmekte olduğum Türk Çocuğunun, bilimsel çalışma ve ilerlemenin genel refahı getireceğini kavrayabilmesi için bilimsel çalışmanın ve ilerlemenin ne olduğunu bilmesi gerekir ki bilimsel çalışma yapabilsin ve ilericiliğin karşısına bağnazlığı dikmesin.

Yetiştirmekte olduğum Türk Çocuğunun sorumlu işler almaya hazırlıklı olabilmesi için kültürlü ve bilinçli olarak yetişmelidir ki sorumluluk yüklenmekten kaçınmasın ve üzerine aldığı sorumluluğu da yerine getirmekten güçlük çekmesin. Çünkü kültürsüzlük, bilinçsizlik korkaklık doğurur.

Yukarıdan beri sıraladığım amaçlara giden yol ise kitap ve kitap okuma alışkanlığından ve kitap sevgisinden geçer. Kitaplardan korkmak, kitap okumayı yasaklamak, kitap toplatmak, emperyalizmin yıkadığı beyinlerince emperyalizmin kasten geri bıraktırdığı ülkelerde uygulanan çağdışı bir uygulamadır ki sadece emperyalizmin ekmeğine yağ sürmeye yarar.

Türkçe dersinin öğretmeni olarak görevim öğrencilerime kitap sevgisi ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için de öğrencilerin yararlanabileceği bir okul kitaplığını kurmaktır. Oysa ki okul kitaplığı bir süs olmaktan öteye gitmemekte bir sürüyararsız kitaplar raflarda miskin miskin yatmakta, yararlı olabilecek birkaç eser bir rastlantı sonucu kitaplığa girmişse o da orada kilitli bulunmakta ve öğrencilerin yararına sunulmamaktadır.

Okul kitaplığına yararlı kitapları sağlamak ve öğrencilerin yararına sunmak amacı ile istediğim «Kitaplık Kolu» çalışmaları bana verileceği yerde «Trafik Kolu» çalışmaları verilmektedir. Bu aksaklığı ve bu eksikliği gidermenin tek çıkar yolu bir sınıf kitaplığı kurmaktı. İşte bu amaçla öğrencilerin isteğine bağlı olarak para toplamayı ve bir sınıf kitaplığı kurmayı öğrencilerimle birlikte kararlaştırdık. Toplanan paralar ve alınan kitapların listeleri bu işle görevli bulunan öğrencilerden alınabilir. Ki 1973—1974 öğretim yılında da sınıflara aldığımız kitaplar, okul müdürü tarafından «Komünist kitaplardır, okumayın» gerekçesi ile toplanarak vilâyete verilmiş ve vilâyetin, bu kitapları sakıncalı görmemesi üzerine de tekrar okul müdürü tarafından geri öğrencilere vermek zorunluğu hasıl olmuştur.

2 — «Yazılı ve sözlü yoklamalarda önerdiğimiz kitaplardan sorular sorarak not takdir ettiğiniz» deniliyor.

Cevabım:

Not, benim elimde bir ölçü değil, bir eğitim aracıdır, harita gibi ders kitabı gibi...

Öğrencinin okuma alışkanlığını kazanabilmesi sadece kitap önerme sözü ile olmamaktadır. Hele kitaplardan korkan, kitapları bir ölçü olarak öğrencilere tanıtmaktan geri kalmayan bir okul idaresinin bulunduğu bir okulda bu iş daha da zor olmaktadır. Çünkü «Kitap okumak iyi şeydir. Kitap okuyun sözü ile bu iş yürüseydi, okul müdürü, okulun demirbaşında kayıtlı bulunan kitapları

sınıflardan toplayıp «Bunlar komünist kitaplarıdır» diyerek vilâyete vermez, sıkıyönetim komutanlığına ihbarda bulunmaz ve Malatya Ağır Ceza Mahkemesinin 205 No. lu dosyada bir utanç belgesi olarak ifadeleri yer almazdı. Kaldı ki, okulda öğrencilere zorla satılan Şule Yüksel'in Hidayet, Huzur Sokağı gibi bilimden ve mantıktan yoksun kitaplar için şikâyet olunduğu halde okul idaresince her hangi bir işlem yapılmamıştır.

Kitap okumayana not vermediğim iddiasına gelince: Kitap okumadığından dolayı sınıfta bırakılmış bir öğrenci varsa gereken yasal işlem yapılmalı, yoksa «sen suç işliyeceksin, onun için seni tutukluyorum» mantığı ortaya çıkar ki o zaman da okul müdürü dahi dışarda olamaz.

3 — Ders saatlerinde siyasî konuşmalar yaptığınız ve size karşılık veren öğrencileri döğerek dışarı attığınız, öğrencilerin idaremize başvurması ile anlaşılmıştır» deniliyor:

Cevabım .

Soyut kavramlar ve suçlamalarla, imzasız ihbar mektupları ile kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı, işkencelerden geçirildiği faşist bir dönemin bir kara leke olarak zihinlerde yaşadığı bir dönemin özlemini taşıyanların sızlanmaları doğaldır. Bu nedenle sınıflarda yaptığım konuşmalarla hangi siyasî partinin propagandasını yaptığım ortaya konulmalıdır ki bu isnat doğruluk kazanabilsin. Eğer güncel bir sorun olan ve Türk Mehmetçiğinin Kıbrıs'ta sağladığı başarıyı övmek, CHP'nin propagandası sayılıyorsa o zaman tüm okullarda resmî kurumlarda Kıbrıs'tan sözetmek yasak edilsin ki biz de sözetmiyelim. Kaldı ki idareye başvuran öğrenciler bizzat okul idaresi tarafından kışkırtılan, eline dilekçe kopyası verilen öğrenciler olduğuna dair resmiyet kazanmış bulunan belgeler öğrencilerin itirafları ve yazıları, Malatya Ağır Ceza Mahkemesinin 205 No. lu dava dosyasında birer utanç belgesi olarak durmaktadırlar.

Tüm bu suçlamaların tek nedeni öğretmen düşmanı çıkar çevrelerin hoşuna gitmek, bulunulan mevkii sağlamlaştırmaktır.

Sıkıyönetim Komutanlıklarına ihbar mektubu göndermenin, çıkarılan «Duvar Gazetesini» Emniyet Makamlarına teslim etmenin, öğrencilere verilen kitapların toplatılarak vilâyete vermenin, öğrencinin eline dilekçe vererek şikâyet etmenin, vilâyetçe tertiplenen bir toplantıya katılan yüzlerce öğretmenler arasında sadece H. Basri Aydın'a iki günlük maaş kesim cezası vermenin, iki ay okuttuğu sınıfları alarak başka sınıflar vermenin, iki de bir şikâyet etirilerek tedirgin çalışmanın, düyun belgesi düzenliyerek istenen paranın çekilmesi için bordro hazırlamanın, Türkçe öğretmenine Kitaplık Kolu yerine Trafik Kolu çalışmalarının verilmesinin tek nedeni körolasıcası çıkar ve yaranma duygusudur.

Aynı çatı altında beraber görev yaptığım okul idaresini tüm bu saydıklarımdan tenzih etmek insanlık görevimdir.

Savunmam bundan ibarettir. Saygı ile arzederim. 29.1.1975

Hasan Basri Aydın

★

EŞME ŞUBEMİZİN ÇALIŞMALARI

Şubemiz halkımızı uyandırmak ,öğretmenleri TÖB — DER çatısı altında bütünleştirmek amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

Turgut Özakman'ın «Duvarların Ötesi» adlı yapıtını kendi olanakları ile sahneye koymuşlardır. Oyun halk tarafından ilgiyle karşılanmıştır.

Şubemiz, yoksul halk çocuklarını üniversiteye hazırlamak için parasız kurs açmıştır. Şubemizin bu örnek girişimi halk tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

★

KARŞIYAKA ŞUBEMİZİN ÇALIŞMALARI

Şubemiz, yoksul ve halk çocuklarını üniversiteye hazırlamak amacıyla parasız bir kurs açmıştır.

Şubemizin bu örnek girişimi, halk tarafından ilgiyle karşılanmış ve kısa dönemde birçok yoksul öğrenci, kursa kaydını yaptırmıştır.

★

GAZİANTEP ŞUBEMİZİN BAŞARISI

Gaziantep şubemizden bir grup arkadaşımız Mehmet Türkkan'ın **Bu Oyun Oynanmamalı** adlı tiyatro eserini uyarlayarak sahnelemiştir. Ongün süreyle öğrencilere 2.5, halka 5 liradan gösterilen oyun büyük ilgi görmüş, biletler karaborsaya düşmüştür. Şubemiz halkın genel isteği üzerine 16.25 Mart günleri arasında oyunu yeniden sahneleyecektir.

★

Sayın Ali BOZKURT
TÖB—DER Genel Başkanı
A N K A R A

Yurtsever öğretmenlerimize ve onların şahsında halkımıza karşı yurt çapında girişilen faşist saldırıları Maden Mühendisleri Oda sı Genel Kurulu olarak tel'in eder, nefretle karşılarız.

Öğretmenlerimizin yurtseverce mücalesi ni maden mühendisleri olarak yürekten desteklemekteyiz. Tüm şubelerinize mesajımızı iletmenizi dileriz.

Saygılarımızla,

Maden Mühendisleri Odası Genel Kurulu

Adıyaman Olayları

Adıyaman Milli Eğitim Müdürü olarak göreve başladığım 12 Eylül 1974 tarihinden bu yana geri-ci çevreler devamlı olarak aleyhimde propaganda yapmaktadırlar. Adıyaman Lisesinde daha önceki yıllarda okulun bir köşesinde açılan mescidin, alevi, sünni çatışmasına neden olduğu için tarafımdan kapatılması gerici çevrelerin bana karşı cephe almalarına başlangıç olmuştur. Bu mescit açıldığı zaman o günkü okul müdürünün de teşviki ile alevi çocuklar mescide gitmedikleri için sünniler tarafından dövülmüş ve hatta okulun ikinci katından aşağıya atılmışlardır. MSP'nin organı durumunda olan ve Adıyaman'da çıkarılan «Yamanses» gazetesi devamlı olarak aleyhimde yazılar yazmaktadır. Okul-aile birlikleri toplantılarında yapmış olduğum konuşmalar bu gazete tarafından tahrif edilmektedir.

İşlediği suçlardan dolayı il dışına nakli kararlaştırılan Milliyetçi Öğretmenler Derneği Başkanı Sabri Taştan adındaki öğretmen, bu kararın durdurulması için «Yamanses» gazetesi sahibini, Vali Muavinini ve bir hakimi aracı olarak gönderdi. Bu aracıların istekleri tarafımdan kabul edilmeyince, aynı çevrelerin kişileri olan bu şahıslarla da aram açılmış oldu. Öğretmen Sabri Taştan bu yüzden iki kez yolumu kesti. Birinde «Senin evini dinamitlemezsem, anam avradım olsun» diye yemin etti. Bu olaydan dolayı kendisini mahkemeye verdim. Soruşturma sonucu ikinci kez hakkında il dışı nakil kararı alınan bu öğretmen şimdi istifa ederek MSP'li Belediye Başkanı tarafından naklen belediyeye alındı.

Kurban Bayramının birinci günü akşam saat 21 sularında içerde 24 kişinin bulunduğu bir sırada evim taşlandı, camlar kırıldı. Olay faili meçhul olarak kaldı. İki kez telefonda Yamanses Gazetesi sahibi tarafından tehdit edildim. İkinci tehditte anama, avradıma, kızıma küfür edildi.

31 Ocak 1975 günü akşam saat 02.15 sularında evimin tratuvarına, birbirine sarılı ve bağlı, fitilleri takılı iki dinamit lokumu atıldı. Dinamitler patlamadı, çünkü hava çok yağışlı idi. Bu olayda faili meçhul olarak kaldı.

Aynı tarihlerde bir akşam saat 22 sularında evimin önündeki asfalt üzerinde, 5-6 kişilik bir grup, «nerede bir komünist varsa, anasını, nerede bir sosyalist varsa karısını s.....» dedi. Evin önündeki gece bekçisi bunlara müdahale etti. Burada küfür yapmamalarını söyledi. Küfürbazlar ayrıldı gitti. Bu olay emniyet raporlarına hiç de böyle geçmedi. Küfürbazlar hakkında işlem dahi yapılmadı.

Şahsıma değil, temsil ettiğim Atatürkçü zihniyete düşman olan gericiler bu kez liseye giden kızımı rahatsız etmeye başladılar. 02 AD 614 plâka numaralı taksi içinde 3-4 kişi günlerce kızımı izlediler. Emniyete şikâyetçi oldum. Suç unsuru görülmediği için işlem yapılmadı. Tanık istediler, gösteremedim. Bunun üzerine kızıma taksinin camlarını kırmak suretiyle olayı ispat etmesi için talimat verdim. Bu kez mütecavizler taksiyi değiştirerek 66.....900 plâkalı yeşil bir araba ile aynı davranışlara ve daha etkin bir şekilde devam ettiler. Emniyet bu kez kızımı okula polisle götürüp getirmeye başladı. Evimi de gece bekçileri korumaktadır. Bir aydan daha fazla oluyor ki, evim dört gece bekçisi tarafından beklenmektedir. Tabii hava şartlarının bozukluğu nedeniyle her akşam evimin bahçesindeki bekçiler tarafından ateş yakılmakta, ben de bu ateşin alevleri ışığında huzur içinde uyumaktayım.

Olaylar bu şekilde dizi dizi devam ederken, Adıyaman Sanat Enstitüsünde Bozkurt rozeti takan bir grup öğrenci Atatürk rozeti takan diğer bir grup öğrenciye saldırdı. Atatürk rozetleri kırıldı. Olay adliyeye intikal etti. Bozkurtçulardan iki öğrenci bir ay tutuklu kaldı. Mahkeme henüz sonuçlanmadı.

Ekim 1974 ten sonra Adıyaman'da M.T.T. Birliği Lise Dindersi Öğretmeni Müftünün vaizi ve bir sanat okulu öğrenci tarafından kuruldu. Kısa bir zaman sonra bir de ÜLKÜ Ocakları açıldı. Buralarda her akşam talim yapılmakta, marşlar söylenmektedir. Ülkü Ocaklarının bulunduğu binadaki Bayındırlık Mühendisi Ali Büyükşahin her akşam bu marçlara ve gürültüye tahammül edemediği için evini değiştirmeğe karar verdi.

14 Şubat 1975 Cuma günü saat 17.00 de Vali telefon etti. «Sağcı Partilerin il başkanıyla birleşip bana bir telgraf göndermişler. Yarın solcular, komünistler camilere saldıracaklarmış, tedbir alın» diyorlar. Dedi. Ve «TÖB-DER'li arkadaşlara söyleyin de yarınki toplantılarında konuşmaları aşırı olmasın», dedi. Ben de öğrendiğime göre yapılan baskı sonucu sinemacılar toplantı için salon vermiyorlarmış. Böyle olunca toplantı olmayacak demektir» dedim. Bundan haberi olmadığını söyledi. 15 Şubat 1975 günü, sabahleyin TÖB-DER toplantısının Gölbaşı ilçesinde olacağını öğrendim. Bir taksi

Resimli

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHİ

Hazırlayanlar : Süleyman Üstün
: Yücel Yaman
Resimler : Tan Oral
Adres : Nuruosmaniye Caddesi,
Garan İş Hanı, No. : 36 — 203
Cağaloğlu — İSTANBUL

Kitabın fiatı üç liradır. Öğretmen ve öğrencilere yüzde yirmi indirimlidir. Ödemeli gönderilir.

MİLİTAN

Aylık edebiyat ve sanat dergisi

Mart sayısı çıktı

ile Gölbaşına geldim. Toplantı salonuna saat 14 sularında girerken oradaki kalabalık tarafından yuhalandım. Yanımda müdür muavinlerim de vardı. Öğretmenler de tezahüratte bulundu. Ortada güvenlik kuvvetleri pek görünmüyordu. Daha doğrusu güvenlik kuvvetleriyle saldırganlar karışık durumda idi. Toplantı salonu olan kahveye girdikten beş dakika sonra, mütecavizler hücuma geçtiler. Camlar kırıldı. Aralıklı olarak bu saldırılar devam etti. İçerde üç saat mahsur kaldık. Güvenlik kuvvetlerinden devamlı olarak yardım istedik. Toplantıyı ertelemek zorunda kaldık. Bu salondan güçlükle ve yardımsız olarak kurtulduk. Mütecavizlere hiç karşılık verilmedi. İlçenin kaymakamı da yuhalandı, ve taşlandı. Beline iki taş isabet etmiş. İlçede toplantı yapılan kahvenin dışında TÖB-DER İlçe Merkezi binasının camları, bir doktorun evinin camları, adliyenin bir camı kırıldı.

Aynı gün Adıyamanda Kıbrıs şehitleri adına bir mevlüt okundu. Halk Mehmet Akif'ten beyitler okuyarak, Necip Fazıl'dan şiirler söylenerek, komünistlere ölüm sloganlarıyla galeyana getirildi. Öğle namazından sonra üçbin kişilik bir grup önde çocuklar, arkada gençler ve daha sonra toplanan kişiler olmak üzere, Adıyaman caddelerinde nümayişler yapmışlardır. Marşlar söylemişlerdir. Kahrolsun komünistler, lise müdürü istifa, Milli Eğitim Müdürü istifa demişlerdir. Bu sırada TÖB-DER Adıyaman şubesini sarmışlar, tahribetmek istemişler, polis engel olmuştur.

Adıyamandaki yürüyüşü yapanların önünde gene aynı şahıslar. Öğretmen Sabri Taştan (şimdi belediyede memur), Yamanses Gazetesi sahibi Sami Nakiboğlu, MSP Belediye Meclisi Üyesi Yusuf Çelebi vs.

Gölbaşı olayları sırasında adını bilmediğim bir öğretmenin hafif bir yara aldığını, bir şöförün yaralanarak Gaziantep Devlet Hastahanesine götürüldüğünü duydum.

Adıyaman olayları kısaca bu kadardır. Saygılarımla.

Y. Ziya ÖZDEMİR

İzmir Yürüyüşünden Bir Görünüş

TUTUKLANANLAR

Faşist saldırılar, baskılar ve tehditler alabildiğine yoğunlaşırken çeşitli gerekçelerle üyelerimizin tutuklanmaları devam etmektedir. İşte son günlerde tutuklanan arkadaşlarımız :

SAMANDAĞ : Hüseyin Çivril, Hüseyin Başar, Emin Nuri İyem, Ömer Şahiner, Hüseyin Sivri.

MALATYA : Aziz Maho, Kemal Kırlangıç, Tuncay Ünlü, İhsan Pektaş, Kasım İnir, M. Hatip Özer, Halit Türkşen, Nurettin Eren.

ERZİNCAN : Mustafa Terzi.

ADANA : Fevzi Koca.

DERİK : Recep Temelli

NİĞDE : İsmail Göltaş.

T Ö B — D E R

Sahibi : Ali Bozkurt
Yazı İşleri Md. : Binali Seferoğlu
Teknik Yönet. : Mehmet Koç
Adres : G. Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 - 12 ANKARA
Tel : 25 14 52 - 17 49 27
Abone : Yıllık 20 TL. 6 Aylık 10 TL.
Fiyatı : 1 TL.
Dış Ülkeler : Yıllık 50 TL.

ŞARK MATBAASI ANKARA — 1975

Sayın : .....

.....

.....

.....